

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciščanska ul. 6/1. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 40 Din, za inozem. 60 Din. Posamezna šte. 1 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2-50 od petih vrst. Inseratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Gospodarska organizacija srbskega učiteljstva.

Gospodarska organizacija srbskega učiteljstva postaja od dne do dne jačja in priznati moramo, da obeta postati tudi ona trden temelj stanovski stavbi. To nam je priča občni zbor Učiteljske zadruge A. D. v Beogradu, iz katerega hočemo posneti nekatere podatke, da s tem pokretom seznanimo tudi našo javnost.

Gospodarska podjetja.

Temeljna gospodarska podjetja srbskega učiteljstva so »Učiteljska zadruga«, A. D. v Beogradu, D. D. »Natošević« v Novem Sadu in A. D. »Zavičaj« v Skoplju. »Natošević« ima tiskarno in knjigarno, »Zavičaj« ima lastno tiskarno. Obe podjetji izdajata stanovsko politična lista »Učiteljski Vesnik« in »Prosvetni Radnik«, ter mladinska lista »Dječje Novine« in »Zavičaj«. Z beograjsko »Učiteljsko zadrugo« se hočemo v razpravi podrobneje seznaniti.

Delniška podjetja in zadruge.

Srbsko učiteljstvo ima svojo gospodarsko organizacijo zasnovano na delniški ali akcionarski podlagi, kar je bistvena razlika med njihovimi in našimi gospodarskimi podjetji, ki so zadruge na združniški podlagi z omejeno zavezo. Zato se tudi čisti dohodki teh podjetij v večji meri izčrpavajo v osebno dobro delničarjev, kot v temeljno podporo organizacij, kar je pri združništvu drugače. Vkljub temu so podjetja zasnovana tako, da ostanejo v rokah učiteljstva in bodo sčasoma služila tudi celokupnosti.

Učiteljska zadruga, A. D. v Beogradu.

Učiteljska zadruga je delniško društvo, katerega ustanovitelji so učitelji kraljevine SHS. Deli se v oddelke, ki so: nabavljalna zadruga, hranilnica, knjigarna in tiskarna, katere pa dosedaj še ni ustanovila.

Osnovni kapital »Učiteljske zadruge« v Beogradu je znašal 1.000.000 Din, ki se je delil na 10.000 delnic po 100 Din. Vpisnina je znašala 5 Din in po 5 Din na račun vsake delnice. Delnice so se vplačevale v mesečnih obrokih po 5 Din. Ker je bila za zamudne obroke odredjena primerna globa, se je vplačilo izvršilo točno.

Uspeh prvega vpisovanja je bil zelo zadovoljiv, tako da so bile vse delnice hitro prodane in zbran osnovni kapital.

Delnice se glase na ime in se smejo prenesti na drugo ime samo z odobrenjem odbora in to samo na take osebe, ki so po pravilih upravičene, da postanejo delničarji.

V času obče finančne krize.

V času obče finančne krize je imela Zadruga le obče težkoče, ki so se pojavljale povsod. To je bilo tako v letu 1922., kakor 1923. Po kvalifikaciji, ki jo je napravilo Udruženje Banaka za 60 denarnih zavodov, ki so člani tega Udruženja, je dosegla Učiteljska zadruga v letu 1922. tretje mesto, a ta uspeh je tem večji, če upoštevamo, da ga je zadruga dosegla v prvem letu delovanja, kar je tem večja redkost.

V letu 1923. so se vsi posli mnogo dvignili, kar bo razvidno iz spodnjega poročila.

Drugi dvig delniškega kapitala.

Druga redna skupščina je sklenila dvigniti delniški kapital za 2.000.000 Din s tem, da otvori upis 20.000 novih akcij. Po odobrenju tega sklepa in izpremembi pravil s strani ministrstva trgovine, je upravni odbor določil, da znašajo na podlagi imovine Zadruga delnice za stare delničarje 120 Din, za nove 150 Din. S tem se je izvedlo izjednačenje novih akcij s starimi. Stari akcionarji prejmejo lahko tri nove akcije na dve stari, da se s tem rezervira 5000 akcij za nove člane, ki dosedaj še niso pristopili. Pristop se je olajšal: z dolgim, 2½ mesečnim rokom, s podpisom menic za polovično vsoto delnic in malimi obrestmi.

Radi slabega gmotnega stanja učiteljstva in splošne finančne krize je bil uspeh podpisovanja v tem roku le delen, ker je bilo podpisanih le 12.000 delnic. Zaradi tega je odbor podaljšal vpis do konca leta 1923. in sklenil, da lahko stari akcionarji, ki so že vpisali tri nove delnice na dve stari, vpišejo še nadalje delnice po 120 Din. Z 31. decembrom 1923 je bilo vsega vpisanih 12.589 delnic, ostalo jih je nevpisanih še 7411 delnic. Z

ozirom na ta uspeh je upravni odbor ponovno podaljšal rok in upa, da v par mesecih odda vse delnice.

Hranilne vloge.

Ob koncu leta 1922. je imela Zadruga 829.984,15 Din vlog, a 31. decembra 1923. leta 1.636.117,52 Din, torej porastek za 806.213,27 Din.

Finančne stiske v obči krizi ni bilo. Največji vložnik je bilo Društvo Rdečega Križa, kar se smatra za posebno pažnjo napram učiteljstvu, ki neumorno deluje na ideji Rdečega Križa. Ta vloga znaša 716.000 Din.

Zadruga je vračala tudi vložnikom vso pozornost in jim je brez roka izplačevala tudi v obči finančni krizi večje vloge, ki so jih dvignili.

Eskompt menic.

Povpraševanje po denarju je bilo v letu 1923. srednje. Ker je bilo v blagajni dovolj denarja, so se odobraval in izplačevala posojila. Stanje menic z dnem 31. decembra 1923 je znašalo 1.370.133 Din.

Težkoče so nastajale le pri nerednem odplačevanju in ker je Zadruga potrebovala za posle in nabave v knjigarni večje vsote. Upravni odbor je zato objavil, da naj vsi dolžniki točno ob času uredijo svoje menične obveznosti. Posojila so se dajala v razmerju delnic. Kredit se je ukinil nerednim plačnikom. S tem korektnim postopanjem in redom je Zadruga mnogo pridobila na ugledu.

Prodaja nepremične imovine.

Ideja upravnega odbora, da se na posestvu v Bosanskoj ulici 71 sezida zgradbo za posojilnico, knjigarno, tiskarno in skladišče blaga, je upravni odbor moral opustiti in to na eni strani radi materialnih nepravil in na drugi strani radi sveta, ker so strokovnjaki izjavili, da svet ni trden in bi zgradba zahtevala betonskega temelja.

Ker upravni odbor ni hotel sprejeti tolikega rizika in bi z zgradbo zastali drugi važni posli in razvoj gospodarske organizacije, je upravni odbor sklenil prodati neporaben svet. Prodal ga je za 300.000 Din, tako da je imel pri prodaji 86.000 Din dobička.

Učiteljska knjigarna in prodajalnica pisarniških in šolskih potrebščin.

O tem podjetju pravi poročilo sledeče:

»Naša knjigarna je s svojim solidnim, točnim in hitrim poslovanjem bolj in bolj osvajala trg po vsej deželi. Imajoča najboljše blago domačih in tujih tovarn, veliko zalogo in izbiro, ji je bilo mogoče, da je sprejemala in izvršila tudi vsako večje naročilo. Ker je kupovala blago z razpoložljivim denarjem in se ravnala po geslu »z velikim obratom in raje manjšim dobičkom«, je krog odjemalcev intenzivno naraščal, kar se vidi iz obrata, ki ga je imela v letu 1923.

Konstatirati pa moramo, da je mnogo učiteljev in učiteljic, delničarjev in nedelnicarjev, ki se zelo malo zavedajo in intereso posebno za podporo knjigarni. Kadar se zbudi tudi pri njih stanovska zavest in se tudi oni priključijo drugim zavednim tovarišem in tovarišicam, da vsi složno, vzajemno in z ljubeznijo podprejo svoje gospodarske ustanove, tedaj se bo lahko še z večjim uspehom in poletom razširil zavod, ki bo služil stanu, prosveti, kulturi in vsemu narodu.«

Glasilo Učiteljske zadruge.

Zadruga je izdala svoje gospodarsko glasilo z naslovom »Učiteljska zadruga«, ki je izšlo v letu 1923. v 8 številkah. Uredništvo lista je redno dajalo točne informacije o kretanju vseh poslov v Zadrugi in knjigarni. List je prinašal članke ekonomske in splošne finančne vsebine, da je s tem Zadruga regulirala tudi vplive na lastno gospodarsko stanje ter priporočala knjigarno. Vse se je izkazalo zelo dobro in je rodilo dobre rezultate, ker je reklama imela tako dober uspeh, da je knjigarna svoje posle v mnogem povečala in pridobila velik kader novih vzorcev in odjemalcev ter je pridobila tudi na ugledu.

Izdanja Učiteljske knjigarne.

Učiteljska knjigarna ima tudi popolnoma samostojno organizirano književno založbo. Natisniti je dala učne knjige, ki jih je izdala leta 1922. Tisk se je izvršil v manjšem številu in to radi morebitne izpremembe učnega načrta, da ne bi potem ostala večja zaloga in bi knjigarna ne trpela škode. Tehniška oprema vseh knjig je prvovrstna.

LISTEK.

DR. ŽGEČ FRANJO:

Pedagoški zbornik 1923

(Konec.)

c) Ljudska visoka šola v Ljubljani. — Nočem polemizirati zoper ljudsko visoko šolo v Ljubljani, vendar se mi zdi, da smo se i mi Slovenci vsaj teoretično in deloma tudi praktično dokopali do večjih rezultatov in se povzpeli do večje višine, nego jo kaže pričujoča študija o bistvu ljudske visoke šole in praktično delo, ki je spodaj navedeno. Jaz ne razumem, čemu sploh potem raziskujemo vzgojne probleme, če rezultate raziskovanja kratkoročno negiramo ter hodimo vedno po starih potih, ki so se že davno izkazala za nezadostna in ne učinkujoča. Z lepo zve-nečimi frazami o socialnem in etičnem prepovedu ter s Schelerjevimi mislimi o ljudski visoki šoli se ne da zakriti dejstva, da to ni nikaka ljudska visoka šola in da po tej poti tudi nikdar postati ne more. Čemu smo se borili zoper ljudske visoke šole v Mariboru, v Celju, na Jesenicah, v Zagrebu, ali mar zato, da hodimo sedaj za njimi ter bijemo samega sebe s pestjo v obraz? Kje je konsekvencnost, kje je tisto sveto prepričanje, s katerim smo se borili še lani za novo vzgojo najširših plasti našega naroda? Razumem in vidim, da sem se varal. Bil je moj notranji ogenj, bile so tisto moje ideje, ki jih sedanji organizatorji ljudske visoke šole

v Ljubljani niso doumeli in jih nikdar doumeli ne bodo, čeprav so kazali videz, da se strinjajo z njimi. Niso sami doživeli potrebe vzgoje našega naroda, zato tudi njenih zahtev ne razumejo. Toda dovolj o tem, ker sem se razgrel in bi bil lahko pristranski.

d) Naredba. — Ne poznam drugih naredb in ne poznam tudi vzroka, zakaj je Ped. Zbornik prinesel baš to naredbo, ki je hotela uvesti nekaj policijski sistem med učiteljstvom samim, ki nasprotuje najprimitivnejšim pojmom samostojnosti učiteljeve osebnosti, a tudi najprimitivnejšim pojmom pedagogike. Kolikor vem, je moral minister prosvete to naredbo umakniti na pritisk UJU,* torej ni v veljavi. Pač pa ostane lep dokument, kako poskuša večkrat vlada ali tudi posamezna osebnost gaziti samostojnost vzgojiteljev naroda. Če jim moramo kaj dati, je to gotovo samostojnost v mišljenju, razsojanju in tudi v svetovnem naziranju, ki si ga naj pridobijo sami brez pritiska vlade in cerkve. Naš narod ne potrebuje strlih hinavcev, njemu treba močnih, odkritih in samostojnih poštenjakov za vzgojitelje in naj bodo potem tega ali onega svetovnega naziranja. Ta naredba opozarja učiteljstvo na naravnost, da mora biti vedno pripravljen boriti se za svojo samostojnost in suverenost, da mora čuvati svoje pravice, ki jih ima kot vzgojitelj naroda. Naredba sama pa spada v spominski album

* Bajle samo za prečanske kraje. — Opomba uredn.

žalostne preteklosti, a ne v Pedagoški Zbornik 1923.

Ko smo si ogledali tako v glavnih obrisih prva dva dela letošnjega Zbornika, tretji me kot kritika ne zanima, lahko brez nadaljnega raziskovanja in podrobnega analiziranja razumemo odpor učiteljstva napram Zborniku ter ga smatramo za povsem zdravega in opravičenega. Tudi če ne bi zahtevali od njega ničesar razen stvarne vsebine in resnih razprav, ga moramo odklanjati. Če pa vpoštevamo, da je to Pedagoški Zbornik, ki izhaja letno, če vpoštevamo, da je namenjen v glavnem osnovnošolskemu učiteljstvu, ki bi mu naj nudil zdravo in krepko duševno hrano ter ga podpiral v njegovem težavnem delu; če vpoštevamo, da je izdan za leto 1923. in to koncem leta, ki je za našo pedagogiko velikega pomena, ker je začelo učiteljstvo samo razmišljati o resni vzgoji najširših plasti našega naroda ter je krenilo s ptujsko resolucijo na nova pota: tedaj šele prav razumemo, kako brezpomemben je letošnji Zbornik za naše vzgojstvo in naše učiteljstvo. Ne samo, da ne vodi vsega vzgojnega prizadevanja pri nas, on niti ne sanja, da se začnejo tudi v naši domovini novi časi, da je šla i naša pedagogika daleč preko njega ter da ona zahteva resnejšega in stvarnejšega načina dela — z učiteljstvom kot bazo. Brez učiteljstva je vsako sistematično delo na vzgojnem in tudi na pedagoškem polju v naših vzgojnih vprašanjih nemogoče in Zbornik, ki ga ne vpoštevamo, mora ostati zanj tuj.

Ta kratka kritika Zbornika se dotika le ene strani, namreč njegovega načina dela, njegove stvarne vrednosti in njegove uporabnosti za naše učiteljstvo. Čisto zanemarjati pa moram drugo stran — kaj bi bil Zbornik moral prineseti, a česar ni prinesel. Če vzamemo ptujsko resolucijo, zagrabimo za en konec velikega dela, ki ga je učiteljstvo začelo in vršilo tekom tega leta. Če pa hočemo zagrabiti i za drugo delo, je treba že temeljitega poznanja in zasledovanja vseh novih pojavov v naši pedagogiki in v našem vzgojstvu. Jaz se za sedaj nikakor ne čutim sposobnega, da bi tudi samo načel ta drugi del. Dobro bi pa bilo, če bi mogel na primer »Popotnik« rešiti to vprašanje s pomočjo učiteljstva in kulturnih delavcev na vzgojnem polju. Eventualno bi lahko par učiteljev, ki bi bili kos nalogi, prevzelo raziskovanje te snovi ter pripravilo gradivo za bodoči Zbornik. Meni se namreč zdi, da bo leto 1923. v naši pedagogiki in v našem vzgojstvu pomenilo početek nove dobe stvarnega dela in da je vredno, da napravimo bilanco o vsem, kar je bilo in kar se je začelo.

Misliti moramo tudi že sedaj, kako urediti prihodnjo številko Zbornika, in odločilno besedo ima tukaj vsekakor naše učiteljstvo. Ono mora odločiti, ali bo hodil Zbornik še po stari poti, katere verna slika je letošnji Zbornik, ali pa krenemo na novo pot resnega dela. Zato bi predlagal, naj se zglasijo resni kulturni delavci iz učiteljskih vrst samih s svojimi predlogi.

Poleg učnih knjig je izdala knjigarna v letu 1923. tudi osem knjig leposlovne in pedagoške vsebine, s katerimi je pomnožila leposlovno in pedagoško literaturo. Vse knjige je dala prej knjigarna pregledati strokovnjakom in šele po ugodni strokovnjaški oceni so se dale natisniti. Tako je izdala samo prvovrstna dela.

Ker se je papir in tisk zelo podražil, je smatrati cene knjig učiteljske založbe za jako nizke in to učne knjige in leposlovne knjige, posebno pa z ozirom na druge založbe. Prodaja knjig pa vkljub takim cenam ni dala pričakovanih rezultatov, pač pa so se poprodale knjige prejšnjih zalog.

Učiteljska knjigarna hoče tudi nadalje zalagati mladinske literature in — če ji bodo sredstva dopuščala — izdajati tudi druge knjige za narod in pedagoške knjige za šolo in učiteljstvo. Dvigniti se hoče na stopnjo prvovrstnih založništva.

Kooperacija Učiteljske zadruge in knjigarne z učiteljskimi organizacijami.

Poročilo pravi: Učiteljska zadruga in Učiteljska knjigarna sta ostali tudi v letu 1923. dosledni v politiki pomoči in vzdrževanja vseh učiteljskih organizacij in institucij in ta politika se hoče vzdržati še nadalje, da se na ta način čimbolj zainteresira učiteljstvo za zadrugo, posebno za knjigarno. Na ta način se hoče dosepeti do tega, da se vzajemno čimbolj zavzamemo za lastna podjetja in jih spravimo v čimboljši položaj, ker le na ta način lahko omogočimo še večjo akcijo na prosvetno kulturnem polju, si utrdimo gospodarske prilike našega stanu in naših ustanov.

Učiteljska zadruga je tudi kooperirala z učiteljskimi gospodarskimi podjetji »Natošević« v Novem Sadu, kjer je tiskala svoja izdanja in z društvom »Zavičaj« v Skoplju, ki ga je podpirala gmotno in z blagom. Tudi v nadalje hoče kooperirati z učiteljskimi organizacijami, jim gmotno pomagati in v obče dobro s tem pospešiti njih delo, da bo čim agilneje.

Zavarovanje.

Učiteljska zadruga je v letu 1923. delovala tudi na zavarovanju učiteljstva za življenje, šol in drugih zgradb, blaga in stanovanj proti požaru, in sicer kot generalni zastopnik društva Jugoslavija na podlagi pogodbe. V svojem listu »Učiteljska zadruga« je pisala mnogo o važnosti in potrebi zavarovanja za življenje, šolskih zgradb itd. Zadruga je vršila zavarovanje pod zelo ugodnimi pogoji, ki jih niso dale druge družbe. Uspeh je bil zelo dober. Zadruga je v letu 1923. zavarovala proti požaru zgradbe in stanovanja v višini 11.360.000 Din, za življenje pa v višini 273.000 Din, pri čemur je poleg lepe provizije imela tudi to korist, da je brezobrestno uporabljala daljši čas večje vsote denarja.

Ker daje Učiteljska zadruga poleg popusta tudi provizijo vsakemu učitelju,

ki izvrši na njen račun zavarovanje, pričakuje, da se bo zavarovanje še dvignilo in bo to donášalo našim gospodarskim podjetjem še več dobička. Zato je v interesu učiteljstva, da se za življenje in da šolske stavbe zavarujejo le potom lastnih gospodarskih podjetij.

Čisti dobiček v podporo prosvetnim, humanim in kulturnim ustanovam.

Poleg drugih podpor je za leto 1923. določila Učiteljska zadruga tudi od čiste ga dobička svoj delež tem ustanovam, in sicer: Poverjeništvu UJU v Beogradu 3000 Din, Izvršilnemu odboru UJU 2000 Din, Organizaciji učiteljic 300 Din, Društvu Rdečega Križa 1000 Din, Srpski književni zadrugi 1000 Din, beguncem iz Male Azije 50 Din, Dečjem sklonišču 158 Din, fondu učiteljske knjigarne 86.148.65 Din itd.

Sklep.

Prinašamo to poročilo o gibanju srbskega učiteljstva na stanovsko gospodarskem polju, ker smatramo za zelo važno nalogo medsebojnega spoznavanja, če hočemo priti kedaj do tesnejšega medsebojnega delovanja, ne samo medsebojnega, temveč tudi skupnega delovanja.

So pa prilike približno iste kakor pri nas, zato bo tudi marsikateri migljaj, ki je v poročilu, dobro služil našim članom. Srbsko učiteljstvo je s svojo veliko zavestnostjo do podpiranja lastnih gospodarskih stanovskih podjetij dvignilo ista v tem kratkem času na tako višino, da jim delajo čast. Iz vsega poročila je razvidno, koliko moči črpajo podjetja od direktnega gospodarskega stika učiteljstva z njimi.

Njih zglede naj bo v vzpodbudo vsemu, celokupnemu našemu članstvu — saj gre za dobro našega stanu. —k.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Članom učit. podružnice Fer. Saveza za Laški okraj. Pri zadnjem zborovanju 5. t. m. smo ustanovili učit. podružnico Fer. Saveza. Ker pa je prišla pri zborovanju ta točka žalibog zadnja na vrsto in so že nekateri tovariši in tovarišice odšle, je cela stvar izpadla mnogo bolj klaverno kakor sem pričakoval. Zmašil se je v naglici odbor in razšli smo se. — Nekateri pristopivši člani so plačali takoj pristopnino 14 Din in vzeli tudi članke izkaznice v izpolnitev. Prosil sem, da mi jih pošljejo čim prej — a do danes še nisem ničesar prejel. Drugi zopet so plačali pristopnino že lansko leto — pa niso vzeli izkaznic. Mogoče, da so tudi taki, ki niso poučeni o Fer. Savezu — pa bi pristopili. Da se razčisti ta kaos in bo sploh omogočeno poslovanje podružnice, prosim priglase tovariše in tovarišice sledeče: Oni, ki imajo že izkaznice, naj mi izpolnjene nemudoma pošljejo z vsoto 14 Din (če že niso plačali pristopnine). Drugi, ki so se prijavili, pa niso vzeli izkaznic, naj mi takoj sporoče, da jim te

pošljem in mi jih s pristopnino vred vrnejo v najkrajšem času. Tistim pa, ki žele pristopiti, sem s pojasnili vedno na razpolago! Prosim samo znancko za odgovor, ker se nismo določili podružnične članarine in nimamo sredstev. — Če moja prošnja pravočasno ne bo imela uspeha, se vpišemo preostali člani v kako drugo učiteljsko podružnico Fer. Saveza in naše podružnice, komaj oživljene, ne bo več. Anton B e g. Trbovlje-Vode.

Splošne vesti.

— Dekreti o prevedbi so zakasnila radi formalnih težkoč in malega števila osebja pri oddelku. Nima pa to nič skupnega z nakazilom plač 1. maja, ker se bo nakazilo izvršilo ne oziroma se na to, če ima učiteljstvo dekrete v rokah ali ne, in sicer tako, kakor bo odredil finančni minister, oziroma ministrski svet.

— Pritožba na Državni Svet. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok O. N. Br. 17.506 od 5. aprila 1924, da učiteljem in učiteljicam pri pritožbi na Državni Svet ni treba zahtevati formalnega dekreta o prevedbi s podpisom ministra prosvete, ker bo Državni Svet reševal pritožbe na podlagi dekreta, ki ga vsakdo prejme.

— 15% dodatek po čl. 31. službene pragmatike pripade učiteljstvu po končanem 30. službenem letu, ker tedaj doseže najvišjo stopnjo osnovne plače; v pokojnino pa se mu šteje ta dodatek s končnim 32. službenim letom, ker traja službena doba za učiteljstvo 32 let.

— Nakazilo potnih učiteljstvu. Prosvetni oddelek za Slovenijo je prejel kredite za potnino in prehrano veroučiteljev dušnih pastirjev, učiteljev na ekskurendnih šolah in učiteljic ženskih ročnih del, ki uče inven svojega bivališča, za čas od 1. januarja 1921 do 31. julija 1922. Da se pripadajoči zneski čimprej izplačajo, pozivljamo prizadete učne osebe, naj predložijo vsaj do 28. aprila 1924 sledeče podatke: 1. Ime, priimek, poklic in redno bivališče. 2. Ime šole izven rednega bivališča, na kateri so poučevali. 3. Število poti (tja in nazaj šteje za enkrat). 4. Razdalja od rednega bivališča do šole v smislu točke 2. 5. Ako je ta šola oddaljena nad 5 km: a) Ali so poučevali isti dan dopoludne ali popoldne; b) ali je učna oseba obojevala izven svojega bivališča. 6. Kakovost poti (strma, kamnita, ravna, gladka). 7. Ali je učna oseba že prejela kaj na račun potnine in obednine za navedeni čas. Veroučitelji dušnih pastirjev naj predložijo svoje prijave, potrjene po šolskem vodstvu, neposredno računovodstvu delegacije ministrstva financ, odseku za pokrajinsko upravo, oddelek II. (Ljubljana, Bleiweisova cesta 10). Ostale učne osebe pa po uradni poti na prosvetni oddelek za Slovenijo; šolska vodstva in okrajni šolski sveti naj potrdijo istinitost podatkov. Te prijave morajo predložiti vse v pošte prihajajoče učne osebe, ne glede na to, ali so že predložile kakšen izkaz za omenjeni čas. Na že predlo-

žene izkaze se prosvetni oddelek ne more ozirati, kakor tudi ne bo mogel iz državno proračunskih ozirov upoštevati pri sedanjih kreditih netočnih, ali po označenem roku vloženih prijav. Da se more točno ugotoviti tudi potrebščina na potninah in obednini za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924, naj prizadete učne osebe predložijo še posebne, od gornjih prijav ločene izkaze za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924 v istem roku po isti poti. Ta razglas naj uradi sprejmete učne osebe in podrejeni uradi sprejmete takoj na znanje; drugih obvestil ne razpošljem. — Šef prosvetnega oddelka za Slovenijo: Dr. St. Beuk s. r.

— Glavni seznam knjig knjigarne Učiteljske tiskarne je pravkar izšel in je bil razposlan šolskim vodstvom. Katalog ima to posebnost, da imajo knjige lastne založbe poleg naslova tudi kratko vsebino vsake knjige. Takega kataloga smo si želeli in smo ga priporočali v »Prosveti«, da ga naj izdajo vsa založništva. Posebno prikladen je ta katalog za knjižničarje. V uvodu čitamo v tem oziru sledeče: »Knjižničarje javnih knjižnic opozarjamo, da je seznam posebno primeren za izposojevalce knjig v knjižnicah, ker si na podlagi tega seznama lahko hitro izberejo knjigo, ki odgovarja njihovu okusu in ki bi jo radi čitali, kar jim omogoča pri knjigah naše založbe kratek opis vsebine dotične knjige. Knjižničarji naj dajo zato ta katalog na razpolago posetnikom in čitateljem svojih knjižnic in naj v slučaju potrebe zahtevajo še en izvod kataloga v ta namen, saj je v interesu dobre stvari same, da se naše čitajoče občinstvo v čimnajvečji meri seznani z njegovo vsebino.« — Katalogu je pridejan tudi cenik zbirke živali Tvorcnice učil in šolski potrebščin. Vsi tovariši in tovarišice, ki bi potrebovali katalog za lastno uporabo ali za naročila v knjižnicah, naj to sporoče Učiteljski tiskarni po dopisnici, ki jim ga določijo brezplačno. Javite hkrati knjižnice in trgovine v svojem kraju, katerim bi se poslal katalog in ki prodajajo šolske potrebščine v vašem kraju, da jim tvornica učil pošlje cenik ravnih, trikotov in drugih potrebščin, ki jih ima v zalogi. Trgovine je javiti Tvorcnici učil in šolskih potrebščin v Ljubljani.

— Drevesničarji! Na razpolago je še 4000—5000 lepih enoletnih jabolčnih in hruševih divjakov pri šolskem vodstvu v Velenju.

— UČITELJE - KNJIŽNICARJE IN ONE, KI SE ZANIMAJO ZA KNJIŽEVNOST opozarjamo, da je Učiteljska tiskarna razposlala te dni vsem šolskim vodstvom svoj najnovejši »KATALOG« vseh slovenskih knjig. Šolski voditelji naj dajo katalog na upogled tudi učiteljstvu in naj ga učiteljstvo tudi samo zahteva od voditeljev. Učitelje - knjižničarje narodnih knjižnic, katerim katalog pomotoma ni bil odposlan, opozarjamo, naj ga takoj zahtevajo po dopisnici za svojo knjižnico in jim ga tiskarna naknadno brezplačno pošlje. Tudi učitelji, ki si hočejo nakupiti knjig, ga dobe.

— AKO IMATE V SVOJEM KRAJU KNJIŽNICO, POGLEJTE, če je prejela najnovejši katalog knjig Učiteljske tiskarne. Ako ga ni prejela, sporočite po dopisnici, da se ji ga določijo. Sporočite natančne naslove vseh knjižnic v vašem kraju v to svrhol!

— Zasebni frančiškanski gimnaziji v Kamniku je odreklo ministrstvo prosvete pravico javnosti.

— Opozarjamo na nove knjige, ki so izšle v založbi Učiteljske tiskarne in so označene v oglašju z debelimi črkami.

— Svečana vzdava spominskih kamnov Sokola I. na Taboru v Ljubljani, ki bo v zvezi z velikimi prireditvami na binokšno soboto, nedeljo in ponedeljek, se v podrobnosti pripravlja. Načrt svečanosti je izdelan in posamezni odseki slavnostnega odbora so zaposleni z delom za pripravo vseh točk programa. Slavnost se otvori s prireditvijo v opernem gledališču; na sporedu so telovadni nastopi, solospjevi prvih opernih moči, nagovor in uprizoritev tretjega dejanja opere »Gospodsvetski sen«. — Binokšna nedelja bo društveni sokolski dan, namenjen skušnjam (dopoldne), javni telovadbi (popoldne) in se zaključuje s sliko »poklonitev društvem dobrotnikom in sokolska zaprisega«. Zvečer na binokšno nedeljo ljudska zabavna prireditev. Binokšni ponedeljek je dan vzdave spominskih kamnov in dan gostov. Zjutraj bodo telovadne skušnje, ob polenajstih vzdava kamnov, pozdravi gostov, ob poldvanajstih spreved Sokolstva in naprednih kulturnih združenj. Popoldne bo javna telovadba gostov, vojaštva, župe Ljubljana I. in Sokola I. Zaključek tvori dramsko

Janko Žirovnik o koncertu „Zveze slovenskih pevskih zborov“.

Janko Žirovnik, naš učiteljski senior, prvi nabiralec in harmonizator slov. nar. pesmi in dolgoletni pevovodja pevskega zbora lastnega imena, je komponistu Emilu Adamiču takoj po koncertu Zveze slov. pevskih zborov napisal daljše pismo o svojih vtisih, ki jih je na tem koncertu sprejel. Nekaj mest iz tega pisma, ki nam ga je g. Emil Adamič prečital, priobčujemo (saj nam g. Janko Žirovnik tega najbrž ne bo zameril), ker so izraz občutenja in misli mnogih ljubiteljev naše slovenske pesmi. Ne strinjamo se sicer brezpogojno z vsem, kar piše gosp. Janko Žirovnik; dosti pa je vendarle takega, (če je vse res, kar gosp. Žirovnik trdi), da se nam ne zdi napačno, ako damo temu »ljudskemu glasu« tudi javni izraz. G. Žirovnik tedaj piše g. Emilu Adamiču: *

Dragi prijatelj!

Pri nedeljskem koncertu smo videli in občudovali veliko pridnost in delo, a — uspeh je bil razmeroma mal. Ljudje so šli iz koncerta praznih src. Zakaj? Odgovor imaš v izjavljanju Tvojih dveh skladb, tiste: »Kregala se vdova...«, ki so jo peli pevci »Drave« s solisti in »Molitev pastirčkov«, ki jo je izvajala naša

»Glasbena Matica« h koncu. Kaj misliš, da je občinstvo aklamiralo Premrova (dasi je tudi zaslužil), ki se je moral štirikrat zahvaliti? Pesem, pesem je tako ugajala, kakor rahel dežek po večerni suši. Seveda je bilo tudi izvajanje hvalno. A hvalno je bilo tudi izvajanje »Glasbene Matice«. Toda pesem ni ugajala ne Tvoja, ne Lajovičeva. To so Gregorčičevi zimski dnevi! Tak dan solca in ledenih biserov nam v svoji krasoti imponira samo nekaj trenutkov, a ogrel nas nikdar ne bo. Zraven pa še Premr in Kimovec! Kakor sveže pivo, ki tako prekipava, da ga ne moreš niti točiti, a tako prekipava teorija, toliko je je preveč. Toda: siva vsa je teorija in mrzla. Gorkote manjka in poezije manjka! Premrlov »Korotan« ne ugaja in Lajovičeva »Kiša« je komaj boljši. In Tvoj ženski zbor: »Dragemu so se oči skalile...« ni uspel, četudi si ga spremljal sam. —

Čemu Ti to pišem in Te spravljam v slabo voljo? Pravijo, da je to moderna glasba. Ta upor proti naravi je modern? Naj se gre solit taka moda, ki naravo postavlja na glavo! Kar je naravno, je zdravo, kar je zdravo, je lepo. Glasba mora v glavnem vplivati na srce, ne pa na razum. Teoretična glasba pa ne more vplivati na srce, ker ga sama nima, ker ni naravna. In ker ni naravna, ne more obveljati, ne more obstati.

To so moje misli in moji občutki. Pa nisem sam. Povem Ti jih zato, ker Te imam rad osebnost in kot skladatelja in ker sem prijatelj lepe glasbe, ki človeka res dviga. Občudujem veliko pridnost, množino teorije, akuravno izvajanje, a

ogreje me ne. Oprosti torej in brez zamere!

Srčno Te pozdravlja itd.

G. Žirovnik je utemeljeval tudi na ljubeznjivo-šaljiv način svojo averzijo nasproti moderni, »disonančni« glasbi ustmeno g. H., ki ga je ravnokar obiskal. Pripovedoval je, kako je kvartet, sestojec iz pevcev kakor n. pr. njega samega, Razingerja, Majerja in še nekega gospoda, prepeval nekoč pod steno blejskega gradu. Tam je baje zelo lep, dolgotrajen odmev. Razinger pa je imel navado, da je v sklepem akordu pesmi rad zavlil v kako disonanco. To je storil tudi takrat. No lepi, sklepni akord pa je trajal daljše, čim Razingerjeva disonanca, ki jo je, kakor pravi g. Žirovnik, narava takoj izločila kot njej sovražno. Narava tedaj ne trpi disonanc, ako niso naravne. Naravne pa so takrat, kadar hoče narava z njimi doseči gotov efekt. Zakaj imamo n. pr. pelin? Zato, je rekel g. Žirovnik, da se nam — sladkor boljši zdi! Ako udariš brez izbire z roko po strunah klavirja, zveneče bodo najdalje le one strune, ki tvorijo naravne konsonance.

To so seveda sklepi in rezultati, katerim bi se dalo s pridom ugovarjati. Namen naš je, da pri naših čitateljih, ki so s priroštom narodom v stiku in so semtertam imeli priliko slišati njegovo sodbo o takozvani »moderni« glasbi, izgovemo bodisi resno, ali šaljivo anketo. Morda bi bila poučna za glasbenike, ki producirajo in reproducirajo, za pevce, pa tudi za one, ki jim je poslušanje le v zabavo in odlih.

* K zadnjemu našemu poročilu moramo pripomniti še to, da je bilo na koncertu petih največ pesmi od tovariša Emila Adamiča. Op. uredn.

dejanje s slavošpevom naši narodni misli. Zvečer v ponedeljek končajo slavnostni dnevi z ljudsko zabavo na Taboru s posebnim večernim sporedom. Župe oziroma društva, ki hočejo sodelovati, naj to pravočasno javijo v smislu navodil, ki so jih dobila v društvenem vestniku (»Naš sokolski dom«).

Nekaj zapovedi za narodno prosvetne delavce.

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvedenem prosvetnem delu, ne za našajete se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratka, točna in popolna.

ŠIRITE ZBIRKE, ŠOLSKI ODER, ker je od razprodaje odvisno izhajanje novih igrice, ki jih ima Pov. UJU že v rokopisu. Vsako šolsko vodstvo naj naroči vsak zvezek.

DOSEDAJ SO IZŠLE SLEDEČE IGRICE: Josip Korban: Povodni mož, v 3 dej.; Fr. K.: Božična pravljica, v 3 slikah, kot I. zvezek »Šolski oder«. Cena 6 Din. Napevi k I. zvezku posebej. Cena 3 Din. Ernest Tiran: Čudežne gosli, spevoigra; Ant. Medved: Vno ali voda? Dram. prizor, kot II. zvezek »Šolski oder«. Cena 6 Din. Ciril Pregel: Čudežne gosli, glasbeni del — v rokopisu ga izposojuje Pov. UJU proti odškodnini.

DOVOLJENJE ZA UPRIZORI-TEV IGER, ki izidejo v zbirki »Šolski oder«, daje Poverjeništvu UJU — Ljubljana, Francišanska ul. 6.

ČISTEGA DOBIČKA ZBIRKE »ŠOLSKI ODER« je deležen tudi narodno-prosvetni sklad Pov. UJU in se bo porabljal v organizacijske svrhe prosvetnega dela in za nove igrice.

PODPIRAJTE »NARODNO PROSVETNI SKLAD« Pov. UJU, da pridemo čimprej do večjega razmaha in osamosvojitve našega narodno-prosvetnega dela.

ZA DELOVANJE »ŠOLSKEGA ODR« so važni sledeči podatki: kraj, dan, prostor (če na stalnem »šolskem odru«), naslov in avtor: igra, dvogovor, deklamovanje, pesmi, obisk, čisti dobiček in v katere svrhe se porablja, druge posebnosti?

STALNI PEVSKI ZBORI ŠOLARJEV ALI ODRASLE MLADINE: kraj, pevovodja, mešani ali deški, dan in prilike nastopov, kedar in kolikrat se vrše vaje, pesmi, ki jih znajo (avtor in koliko-glasne so)?

SOL. JAVNE LJUDSKE KNJIŽNICE: Kraj in šola, knjižničar(ka), število knjig, koliko za šoli odraslo mladino in samo za odrasle, štev. obiskovalcev, vseh knjig se je letno izposodilo, vsako knjigo povprečno, po mesecih, način in čas izposojevanja, prirastek knjig v zadnjem letu, iz katerih sredstev, druge pripombe in nasveti?

PREDAVANJA: Kraj, dan in ura, v katerem prostoru, za koga namenjeno, predavatelj, tema, obisk?

RAZNI TEČAJI: Kraj, vrsta tečaja, dnevi in ob katerih urah, koliko časa, štev. obiskovalcev, predavatelj in tema, stroški in kritje, druge posebnosti?

GIBANJE ŠOLI ODRASLE MLADINE: Temu gibanju je posvetiti posebno pozornost in poročati: o kmetijsko nadaljevalnih šolah in v vseh prej omenjenih ozirih in poljih, kraj, na katerem področju se giblje mladina, drugi statistični podatki, kakor zgoraj!

LE ORGANIZIRANO PROSVETNO DELO nam bo doneslo večje in trajne uspehe, zato poročajte o vsem in vzpodbujajte vse, ki imajo voljo do dela, naj vstopijo v naš krog kulturnih in prosvetnih delavcev in naj korakajo z nami — za skupnimi smotri!

Učiteljski pravnik.

SELITVENI STROŠKI, POVRAČILO TEH IN SESTAVA RAČUNA.

Učnim osebam, ki so nameščene oziroma premeščene na lastno prošnjo, po potrebi službe, ako so reaktivirane ali gredo prvič na službo (važno za vse novince!), dalje tudi učnim osebam ob pri- liki upokojitve, ako zapustijo svoj službeni kraj in se stalno naselijo kje drugod, — pripada povračilo vseh selitvenih stroškov.

Povrnitev selitvenih stroškov gre šolskim nadzornikom, učiteljem(icam), otroškim vrtnaricam na temelju uredbe D. R. br. 96.000 z dne 30. septembra 1920 in izprememb, ki veljajo od 1. oktobra 1923.

K selitvenim stroškom se šteje: I. Dnevnic, osebna in za nepreskrbljene rodbinske člane.

II. Voznina, kakor pod I., in sicer: voz do železniške postaje in od postaje do novega kraja; voznina po železnici.

III. Prevoz stvari, pohištva.

IV. Prenos ročne prtljage.

K posameznim postavkam podajamo nastopna navodila:

Ad I. Dnevnic se računa od časa odpotovanja do prihoda na novi kraj. Za vsakeh 24 ur, ki jih je prebila učna oseba na potu, se računa cela dnevnic. Ako je ostanek večji od 12 ur, se računa tudi cela dnevnic, ako pa je manjši kot 12 ur, se računa polovična dnevnic. Zato naj učna oseba v računu točno označi poleg datuma tudi uro odhoda in prihoda. Dnevnic učnih oseb znaša glede na višino osnovne plače 65 do 50 Din, kar določijo pristojna finančna oblast. Poleg polne dnevnic zase pripada 25% te dnevnic za ženo, za vsakega nepreskrbljenega otroka, brate in sestre, deda in babico, ako so nepreskrbljeni oziroma žive brez lastnih sredstev v skupnem gospodarstvu in se zajedno selijo.

Ad II. Učne osebe imajo pravico do povračila stroškov za vožnjo z izvoščkom od svojega stanovanja do železniške postaje in od končne postaje nadalje zopet do novega bivališča. Voznina se plača po tarifi, ki je v kraju običajna oziroma določena v dotični občini. V krajih, kjer nimajo določene tarife, se plača: podnevi (od 6.—18. ure) — po 30 Din, ponoči (od 18.—6. ure) po 60 Din za vsako uro. Za točnost podatkov je odgovoren polagalec računa. Na tri osebe se računa 1 voz. Voznina na železnici se plača po ceni vozovnice II. razreda, kar velja za državnega nameščenca in za vsakega upravičenega rodbinskega člana. V računu je treba označiti razred, ceno in število vozovnic, ki so se potrebovale na vožnji. Ako je javni nameščenec vporabil na potu železniško legitimacijo, mora v računu to navesti. Pravico ima na vse vlake razun ekspresnih.

Kilometraž. Ako državni nameščenec ne more potovati po železnici, ampak z vozom ali peš, tedaj se mu plača kilometraž, ki znaša po 6 Din za vsak kilometer. Takse prosto potrdilo glede dolžine pota izda okrajno glavarstvo in ga je treba priložiti računu.

Na potovanju je treba vporabiti najkrajšo pot. Ako bi je iz kakršnihkoli razlogov (poplava, zastoj na železnici itd.) ne mogel vporabiti, se mora tako potrdilo overoviti pri pristojni državni oblasti.

Ad III. Za prevoz stvari in pohištva se povrnejo vsi stvarni stroški: plačilo delavcem pri pakovanju in pozneje pri razpakovanju, prevoz od stanovanja do železniške postaje, od železniške postaje novega službenega kraja do novega stanovanja. Vse to po stvarnih izdatkih. Nadalje se povrnejo plačani stroški za prevoz na železnici. Ako se ni prevoz izvršil po železnici (ako ni v dotičnem kraju železniškega prometa) se plačajo stroški za vozove. Računu je treba priložiti tovorni list, pri drugih prevoznih sredstvih pobotnico in potrdilo občine, potrjeno od politične oblasti. V pobotnici mora biti označena cena za prevoz, število voz in teža v kilogramih. Ako se stvari ne morejo stehitati pri nalaganju, tedaj se ceni približno teža. V potrdilu mora biti označeno, da odgovarjajo cene krajevnim razmeram. — Ko pride državni nameščenec v novi kraj službovanja, naj mu pristojna občina potrdi na pobotnici, da so v spisih označene stvari (pobotnice, tovorni list itd.) v resnici dosejane. Voznina se plača kot tovorno blago, ne kot brzovozno. Ako se uporabi »Möbel-vagon«, se plača samo navadna voznina za tovorno blago. Po zakonu o taksah in pristojbinah od 25. oktobra 1923, objavljenem v »Službenih Novinah« br. 255 z dne 6. novembra 1923 so takse (kolektivne) proste »vse pobotnice in listine, ki se izdajo državnim nameščencem zaradi službenih potovanj«.

Akontacija.

Javni nameščenec ima pravico, da vzame pri svoji finančni upravi na račun potnih stroškov dve tretjini približno preračunane vsote. Akontirati se more pred ali po izvršeni selitvi. Račun selitvenih stroškov je predložiti najdalje tekom 30 dni od dneva selitve nadalje.

Sestava in predložitev računa.

Ko javni nameščenec dovrši preselitev in dobi vse potrebne račune, pobotnice, tovarne liste itd., tedaj naj sestavi

* Od kupljenega materiala (les, deske) se mora odbiti 30%, kar se smatra še kot poraben material.

račun. Pravica do povračila selitvenih stroškov zastari v 6 mesecih.

Račun je treba sestaviti tako:

Račun

o potnih, prevoznih stroških in dnevnic N. N., učit. v R., okraj:....., ki je bil z odlokom prosvetnega oddelka v Ljubljani (g. ministra prosvete) št. z dne premeščen (upokojen):

Tek. št.	Priloge	P r e d m e t	Din	p
1.	A	Za pakovanje stvari ..		
2.	B	Za razpakovanje stvari ..		
3.	C	Za kupljeni material po odbitku 30 % ..		
4.	Č	Za prevoz stvari na železniško postajo v Z.		
5.	D	Za 2 izvoška zase, za ženo in 3 otroke ..		
6.	E	Za 5 vozovnic II. razreda zase in za ženo à .. Din, za 3 otroke (polovične vozovnice) à .. Din skupaj i. t. d.		
		Skupaj ..		

(Vsota v besedah.)

Podpis.

Kdor prosi za akontacijo, mora to v prošnji izrečno navesti, enako naj se skljuje tudi na oprostitev takse po spredaj navedenem zakonu. — Prošnji se morajo priložiti potrdila, pobotnice, računi.

Tako sestavljen račun naj se skupno s prošnjo, naslovljeno na prosvetni oddelek v Ljubljani, pošlje uradnim potom, torej potom šolskega vodstva.

—Š Obdavčenje službenih prejemkov državnih uradnikov. Finančni zakon za leto 1924/25. ima sledeče določbe: Člen 157. ureja obdavčevanje službenih prejemkov državnih nameščenecv izza dne 1. maja 1924, in sicer za uradnike in oficirje izven kategorij s 5%; za uradnike in oficirje v kategorijah s 4%; za poduradnike, podoficirje in sluga s 3% od službenih prejemkov brez draginskih doklad. — Glede obdavčenja službenih prejemkov zasebnih nameščenecv določa člen 158., da se izloči iz odmerne podlage iz naslova davka prostih draginskih doklad znesek, ki ustreza višini draginskih doklad po zakonu z dne 27. februarja 1922. — Na ta način se obdavči tudi državne pogodbenne uradnike, ki dobivajo honorarje.

Obrambni vestnik.

—ob Sama sebe bje po zobeh mariborska »Straža« v svoji sedemindeseti številki. Njen dopisnik iz severne meje vzklika nad »Taborom«: »Ali ni neizrečeno grdo, nedolžnega človeka kar tako podlo napasti in ga sumiti dejani, katerih ni nikdar storil?« Da, gospodje kaplani in župniki, ki pošiljate »Straži« in »Slovenskemu Gospodarju« po svoje zavita, ponajveč lažniva poročila o učitelstvu in šoli v svet, to vprašanje je naslovljeno na vas, mi še dodamo: »Opustite laž, govorite resnico vsakteri o svojem bilžnjemu, ker smo udje med seboj.« (Efež. 4, 25.) »Odpravi od sebe hudobna usta in opravljive usnice naj bodo daleč od tebe.« (Preg. 4, 11.) in nihče naj v svojem srcu ne misli hudega zoper svojega bližnjega. (Cah. 8, 17.). Dr. bogoslovja, ravnatelj Cirilove tiskarne, gospod dr. Jerovšek in duhovni mu brat urednik »Straže« in »Slov. Gospodarja« v Mariboru, gospod Golec, zakaj pišeta in tiskata hudo o nas? Ali nismo vsi otroci enega naroda? Ali si nismo bratje v Kristusu? Da, smo, a žalibog Vaju moramo po Vajinih dejanjih smatrati za svoja — sovražna brata.

Naša gospodarska organizacija.

UCITELJSKI ZDRAVILIŠKI DOM V ROGAŠKI SLATINI r. z. z omejeno z.

Četrti redni občni zbor se je vršil dne 25. marca t. l. v Celju ob precejšnji udeležbi zadržnikov. Iz poročila načelstva o poslovanju zadruge v minullem letu se povzame, da je štela zadruge ob sklepu leta 145 zadržnikov z 174 deleži, od teh 143 polnovplačanih. Na račun ostalih 31 deležev v znesku 7750 Din je bilo vplačano 3045 Din.

Dohodkov je imela zadruge 25.028.97 Din, izdatkov 24.852.29 Din, torej skupnega prometa 49.881.26 Din.

Po odobreni bilanci znašajo aktiva v Din:

Hiša in posestvo ..	49.000.—
Oprava (premičnine) ..	22.287.92
Naložen denar ..	8.336.02
Vrednostni papirji ..	1.100.—
Čekovni zavod ..	176.68
Delež Zadružne Zveze ..	50.—
Gotovina 31. dec. 1923 ..	176.68

Vsota aktiv . 81.127.30

Pasiva:

Deleži ..	38.795.—
Izposojila ..	40.610.26
Rezervni zaklad ..	1.011.77
Čisti dobiček ..	710.27

ki se ga v celoti pripiše rezervnemu zakladu, kateri naraste s tem na 172.04 dinarje.

Občni zbor je sprejel več važnih predlogov, kakor:

1. Skliče se naj čimprej izredni občni zbor v svrhu spremembe pravil po § 262. finančnega zakona za leto 1922/23.

2. Zadružnikom se dovoli 75 odstotni, njihovim rodbinskim članom pa 50% popust od cene sob v »Učiteljskem domu« v Rogiški Slatini.

3. Za nove zadržnike znaša pristopnina do 1. julija 1924 Din 5, po tem roku pa se zviša na 25 Din.

4. Pozvati je vse zadržnike, ki so že plačali kak znesek na račun podpisane deleža, da poravnajo zaostali dolg — počenši s 1. junijem 1924 — v zaporednih mesečnih obrokih po 25 Din, ker se jih sicer črta kot zadržnike, vplačila pa zapadejo v prid rezervnemu fondu. Isto velja za zadržnike, ki še niso poravnali pristopnine ali vpslali pristopne izjave (1 zadržnik).

5. Od vseh do 1. januarja 1923 polno vplačanih deležev se izplačajo za minulo leto 5% obresti, toda le onim zadržnikom, ki zahtevajo izplačilo, v kateri namen se naj obrnejo pismeno na načelstvo (tov. Antona Gnusa, Dol pri Hrašniku). Do 1. junija t. l. nevdignjene obresti se pripišejo rezervi.

—g Učiteljski zdraviliški dom v Rogiški Slatini, reg. zad. z omejeno zav. vabi na svoj izredni občni zbor, ki bo v soboto, dne 3. maja ob 15. uri v poslopju deške šole v Hrašniku. — Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti. — Ako bi občni zbor ob določenih uri ne bil sklepčen, se vrši uro pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu zastopanih zadržnikov. — Dol, dne 8. aprila 1924. — Načelstvo.

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Na inicijativu tov. Ivo Vuge, nadučitelja v Komendi, je zbralo tamošnje učitelstvo v počestitev Ganglovega jubileja Din 110. (Ta vsota je bila izkazana že v zadnji številki). Darovali so: Dežman Pavla, Vodušek Josipina, Josip Špenko, Anton Flegar in Ivan Vuga po Din 20, Legiša Mira pa 10 Din. — Tovariši nadučitelji, posnemajte tovariša Vugo! — Učiteljski zbor v Dolu pri Ljubljani, in sicer: tov. Zupančič Bernarda Din 10; tov. Hočevar Vera Din 10; tov. nadučitelj Anton Turk Din 10. — Učiteljski zbor v Gornjemgradu, in sicer: tov. nadučitelj Josip Korban Din 10; tov. Justi Korban Din 10; tov. Marija Veninšek Din 10; tov. Milena Konečnik Din 10. — Učiteljski zbor I. mestne deklške osnovne šole pri Sv. Jakobu v Ljubljani Din 170, in sicer so darovale po Din 10 tovarišice: Bitenc M., Mah A., Borovsky J., Fajdiga M., Trampuž M., Cegnar Iv., Lunder Franja, Peče E., Blaganje M., Franke H., Likozar A., Piller Iv., Rojc E., Puc M., Umberger M., Šorli M., Bohinčeva A. — Tov. Josip Terpin, nadučitelj v Vodicah, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Tov. Roza Pirkovič in tov. Ludovik Pirkovič iz Škocijana, Din 25, ker sta bila zadržana udeležiti se zborovanja v Mokronogu, da vsaj deloma zadostita stanovski dolžnosti. — Vrlo lepo! Ta stanovska zavednost bodi v spodbudo in posnemanje vsem tisti, ki se ogibajo stanovskih zborovanj. — Današnji izkaz: Din 365; zadnjič izkazanih: Din 14.132; skupaj z današnjim izkazom: Din 14.497. — V današnjem izkazu prednjačijo naše vrle kolegije. Vsa čast njim! — Časih se dobe ljudje, ki so drug za drugega! (Eng. Gangl: »Sfinga«). — Jakob Dimnik, blagajnik.

dejanje s slavošpevom naši narodni misli. Zvečer v ponedeljek končajo slavnostni dnevi z ljudsko zabavo na Taboru s posebnim večernim sporedom. Župe oziroma društva, ki hočejo sodelovati, naj to pravočasno javijo v smislu navodil, ki so jih dobila v društvenem vestniku (»Naš sokolski dom«).

Nekaj zapovedi za narodno prosvetne delavce.

POROČAJTE o vseh prireditvah in izvedenem prosvetnem delu, ne za našajete se, da bodo poročali drugi. Poročila naj bodo kratka, točna in popolna.

ŠIRITE ZBIRKE, ŠOLSKI ODER, ker je od razprodaje odvisno izhajanje novih igrice, ki jih ima Pov. UJU že v rokopisu. Vsako šolsko vodstvo naj naroči vsak zvezek.

DOSEDAJ SO IZŠLE SLEDEČE IGRICE: Josip Korban: Povodni mož, v 3 dej.; Fr. K.: Božična pravljica, v 3 slikah, kot I. zvezek »Šolski oder«. Cena 6 Din. Napevi k I. zvezku posebej. Cena 3 Din. Ernest Tiran: Čudežne gosli, spevoigra; Ant. Medved: Vno ali voda? Dram. prizor, kot II. zvezek »Šolski oder«. Cena 6 Din. Ciril Pregel: Čudežne gosli, glasbeni del — v rokopisu ga izposojuje Pov. UJU proti odškodnini.

DOVOLJENJE ZA UPRIZORI-TEV IGER, ki izidejo v zbirki »Šolski oder«, daje Poverjenstvo UJU — Ljubljana, Francišanska ul. 6.

ČISTEGA DOBIČKA ZBIRKE »ŠOLSKI ODER« je deležen tudi narodno-prosvetni sklad Pov. UJU in se bo porabljal v organizacijske svrhe prosvetnega dela in za nove igrice.

PODPIRAJTE »NARODNO PROSVETNI SKLAD« Pov. UJU, da pridemo čimprej do večjega razmaha in osamosvojitve našega narodno-prosvetnega dela.

ZA DELOVANJE »ŠOLSKEGA ODR« so važni sledeči podatki: kraj, dan, prostor (če na stalnem »šolskem odru«), naslov in avtor: igra, dvogovor, deklamovanje, pesmi, obisk, čisti dobiček in v katere svrhe se porablja, druge posebnosti?

STALNI PEVSKI ZBORI ŠOLARJEV ALI ODRASLE MLADINE: kraj, pevovodja, mešani ali deški, dan in prilike nastopov, kedar in kolikrat se vrše vaje, pesmi, ki jih znajo (avtor in koliko-glasne so)?

SOL. JAVNE LJUDSKE KNJIŽNICE: Kraj in šola, knjižničar(ka), število knjig, koliko za šoli odraslo mladino in samo za odrasle, štev. obiskovalcev, vseh knjig se je letno izposodilo, vsako knjigo povprečno, po mesecih, način in čas izposojevanja, prirastek knjig v zadnjem letu, iz katerih sredstev, druge pripombe in nasveti?

PREDAVANJA: Kraj, dan in ura, v katerem prostoru, za koga namenjeno, predavatelj, tema, obisk?

RAZNI TEČAJI: Kraj, vrsta tečaja, dnevi in ob katerih urah, koliko časa, štev. obiskovalcev, predavatelji in tema, stroški in kritje, druge posebnosti?

GIBANJE ŠOLI ODRASLE MLADINE: Temu gibanju je posvetiti posebno pozornost in poročati: o kmetijsko nadaljevalnih šolah in v vseh prej omenjenih ozirih in poljih, kraj, na katerem področju se giblje mladina, drugi statistični podatki, kakor zgoraj!

LE ORGANIZIRANO PROSVETNO DELO nam bo doneslo večje in trajne uspehe, zato poročajte o vsem in vzpodbujajte vse, ki imajo voljo do dela, naj vstopijo v naš krog kulturnih in prosvetnih delavcev in naj korakajo z nami — za skupnimi smotri!

Učiteljski pravnik.

SELITVENI STROŠKI, POVRAČILO TEH IN SESTAVA RAČUNA.

Učnim osebam, ki so nameščene oziroma premeščene na lastno prošnjo, po potrebi službe, ako so reaktivirane ali gredo prvič na službo (važno za vse novince!), dalje tudi učnim osebam ob pri- liki upokojitve, ako zapustijo svoj službeni kraj in se stalno naselijo kje drugod, — pripada povračilo vseh selitvenih stroškov.

Povrnitev selitvenih stroškov gre šolskim nadzornikom, učiteljem(icam), otroškim vrtnaricam na temelju uredbe D. R. br. 96.000 z dne 30. septembra 1920 in izprememb, ki veljajo od 1. oktobra 1923.

K selitvenim stroškom se šteje: I. Dnevnic, osebna in za nepreskrbljene rodbinske člane.

II. Voznina, kakor pod I., in sicer: voz do železniške postaje in od postaje do novega kraja; voznina po železnici.

III. Prevoz stvari, pohištva.

IV. Prenos ročne prtljage.

K posameznim postavkam podajamo nastopna navodila:

Ad I. Dnevnic se računa od časa odpotovanja do prihoda na novi kraj. Za vsakeh 24 ur, ki jih je prebila učna oseba na potu, se računa cela dnevnic. Ako je ostanek večji od 12 ur, se računa tudi cela dnevnic, ako pa je manjši kot 12 ur, se računa polovična dnevnic. Zato naj učna oseba v računu točno označi poleg datuma tudi uro odhoda in prihoda. Dnevnic učnih oseb znaša glede na višino osnovne plače 65 do 50 Din, kar določijo pristojna finančna oblast. Poleg polne dnevnic zase pripada 25% te dnevnic za ženo, za vsakega nepreskrbljenega otroka, brate in sestre, deda in babico, ako so nepreskrbljeni oziroma žive brez lastnih sredstev v skupnem gospodarstvu in se zajedno selijo.

Ad II. Učne osebe imajo pravico do povračila stroškov za vožnjo z izvoščkom od svojega stanovanja do železniške postaje in od končne postaje nadalje zopet do novega bivališča. Voznina se plača po tarifi, ki je v kraju običajna oziroma določena v dotični občini. V krajih, kjer nimajo določene tarife, se plača: podnevi (od 6.—18. ure) — po 30 Din, ponoči (od 18.—6. ure) po 60 Din za vsako uro. Za točnost podatkov je odgovoren polagalec računa. Na tri osebe se računa 1 voz. Voznina na železnici se plača po ceni vozovnice II. razreda, kar velja za državnega nameščenca in za vsakega upravičenega rodbinskega člana. V računu je treba označiti razred, ceno in število vozovnic, ki so se potrebovale na vožnji. Ako je javni nameščenec vporabil na potu železniško legitimacijo, mora v računu to navesti. Pravico ima na vse vlake razun ekspresnih.

Kilometraž. Ako državni nameščenec ne more potovati po železnici, ampak z vozom ali peš, tedaj se mu plača kilometraž, ki znaša po 6 Din za vsak kilometer. Takse prosto potrdilo glede dolžine pota izda okrajno glavarstvo in ga je treba priložiti računu.

Na potovanju je treba vporabiti najkrajšo pot. Ako bi je iz kakršnihkoli razlogov (poplava, zastoj na železnici itd.) ne mogel vporabiti, se mora tako potrdilo overoviti pri pristojni državni oblasti.

Ad III. Za prevoz stvari in pohištva se povrnejo vsi stvarni stroški: plačilo delavcem pri pakovanju in pozneje pri razpakovanju, prevoz od stanovanja do železniške postaje, od železniške postaje novega službenega kraja do novega stanovanja. Vse to po stvarnih izdatkih. Nadalje se povrnejo plačani stroški za prevoz na železnici. Ako se ni prevoz izvršil po železnici (ako ni v dotičnem kraju železniškega prometa) se plačajo stroški za vozove. Računu je treba priložiti tovorni list, pri drugih prevoznih sredstvih pobotnico in potrdilo občine, potrjeno od politične oblasti. V pobotnici mora biti označena cena za prevoz, število voz in teža v kilogramih. Ako se stvari ne morejo stehitati pri nalaganju, tedaj se ceni približna teža. V potrdilu mora biti označeno, da odgovarjajo cene krajevnim razmeram. — Ko pride državni nameščenec v novi kraj službovanja, naj mu pristojna občina potrdi na pobotnici, da so v spisih označene stvari (pobotnice, tovorni list itd.) v resnici dosejane. Voznina se plača kot tovorno blago, ne kot brzovozno. Ako se uporabi »Möbel-vagon«, se plača samo navadna voznina za tovorno blago. Po zakonu o taksah in pristojbinah od 25. oktobra 1923, objavljenem v »Službenih Novinah« br. 255 z dne 6. novembra 1923 so takse (kolekotine) proste »vse pobotnice in listine, ki se izdajo državnim nameščencem zaradi službenih potovanj«.

Akontacija.

Javni nameščenec ima pravico, da vzame pri svoji finančni upravi na račun potnih stroškov dve tretjini približno preračunane vsote. Akontirati se more pred ali po izvršeni selitvi. Račun selitvenih stroškov je predložiti najdalje tekom 30 dni od dneva selitve nadalje.

Sestava in predložitev računa.

Ko javni nameščenec dovrši preselitev in dobi vse potrebne račune, pobotnice, tovarne liste itd., tedaj naj sestavi

* Od kupljenega materiala (les, deske) se mora odbiti 30%, kar se smatra še kot poraben material.

račun. Pravica do povračila selitvenih stroškov zastari v 6 mesecih.

Račun je treba sestaviti tako:

Račun

o potnih, prevoznih stroških in dnevnic N. N., učit. v R., okraj:....., ki je bil z odlokom prosvetnega oddelka v Ljubljani (g. ministra prosvete) št. z dne premeščen (upokojen):

Tek. št.	Priloge	P r e d m e t	Din	p
1.	A	Za pakovanje stvari ..		
2.	B	Za razpakovanje stvari ..		
3.	C	Za kupljeni material po odbitku 30 % ..		
4.	Č	Za prevoz stvari na železniško postajo v Z. ..		
5.	D	Za 2 izvoška zase, za ženo in 3 otroke ..		
6.	E	Za 5 vozovnic II. razreda zase in za ženo à .. Din, za 3 otroke (polovične vozovnice) à .. Din skupaj i. t. d.		
		Skupaj ..		

(Vsota v besedah.)

Podpis.

Kdor prosi za akontacijo, mora to v prošnji izrečno navesti, enako naj se skljuje tudi na oprostitev takse po spredaj navedenem zakonu. — Prošnji se morajo priložiti potrdila, pobotnice, računi.

Tako sestavljen račun naj se skupno s prošnjo, naslovljeno na prosvetni oddelek v Ljubljani, pošlje uradnim potom, torej potom šolskega vodstva.

—Š Obdavčenje službenih prejemkov državnih uradnikov. Finančni zakon za leto 1924/25. ima sledeče določbe: Člen 157. ureja obdavčevanje službenih prejemkov državnih nameščencev izza dne 1. maja 1924, in sicer za uradnike in oficirje izven kategorij s 5%; za uradnike in oficirje v kategorijah s 4%; za poduradnike, podoficirje in slugo s 3% od službenih prejemkov brez draginskih doklad. — Glede obdavčenja službenih prejemkov zasebnih nameščencev določa člen 158., da se izloči iz odmerne podlage iz naslova davka prostih draginskih doklad znesek, ki ustreza višini draginskih doklad po zakonu z dne 27. februarja 1922. — Na ta način se obdavči tudi državne pogodbenne uradnike, ki dobivajo honorarje.

Obrambni vestnik.

—ob Sama sebe bje po zobeh mariborska »Straža« v svoji sedemindeseti številki. Njen dopisnik iz severne meje vzklika nad »Taborom«: »Ali ni neizrečeno grdo, nedolžnega človeka kar tako podlo napasti in ga sumiti dejanj, katerih ni nikdar storil?« Da, gospodje kaplani in župniki, ki pošiljate »Straži« in »Slovenskemu Gospodarju« po svoje zavita, ponajveč lažniva poročila o učitelstvu in šoli v svet, to vprašanje je naslovljeno na vas, mi še dodamo: »Opustite laž, govorite resnico vsakteri o svojem bilžnjemu, ker smo udje med seboj.« (Efež. 4, 25.) »Odpravi od sebe hudobna usta in opravljive usnice naj bodo daleč od tebe.« (Preg. 4, 11.) in nihče naj v svojem srcu ne misli hudega zoper svojega bližnjega. (Cah. 8, 17.). Dr. bogoslovja, ravnatelj Cirilove tiskarne, gospod dr. Jerovšek in duhovni mu brat urednik »Straže« in »Slov. Gospodarja« v Mariboru, gospod Golec, zakaj pišeta in tiskata hudo o nas? Ali nismo vsi otroci enega naroda? Ali si nismo bratje v Kristusu? Da, smo, a žalibog Vaju moramo po Vajinih dejanjih smatrati za svoja — sovražna brata.

Naša gospodarska organizacija.

UCITELJSKI ZDRAVILIŠKI DOM V ROGAŠKI SLATINI r. z. z omejeno z.

Četrtni redni občni zbor se je vršil dne 25. marca t. l. v Celju ob precejšnji udeležbi zadržnikov. Iz poročila načelnstva o poslovanju zadruge v minullem letu se povzame, da je štela zadruge ob sklepu leta 145 zadržnikov z 174 deleži, od teh 143 polnovplačanih. Na račun ostalih 31 deležev v znesku 7750 Din je bilo vplačano 3045 Din.

Dohodkov je imela zadruge 25.028.97 Din, izdatkov 24.852.29 Din, torej skupnega prometa 49.881.26 Din.

Po odobreni bilanci znašajo aktiva v Din:

Hiša in posestvo ..	49.000.—
Oprava (premičnine) ..	22.287.92
Naložen denar ..	8.336.02
Vrednostni papirji ..	1.100.—
Čekovni zavod ..	176.68
Delež Zadružne Zveze ..	50.—
Gotovina 31. dec. 1923 ..	176.68

Vsota aktiv . 81.127.30

Pasiva:

Deleži ..	38.795.—
Izposojila ..	40.610.26
Rezervni sklad ..	1.011.77
Čisti dobiček ..	710.27

ki se ga v celoti pripiše rezervnemu zakladu, kateri naraste s tem na 172.04 dinarje.

Občni zbor je sprejel več važnih predlogov, kakor:

1. Skliče se naj čimprej izredni občni zbor v svrhu spremembe pravil po § 262. finančnega zakona za leto 1922/23.

2. Zadržnikom se dovoli 75 odstotni, njihovim rodbinskim članom pa 50% popust od cene sob v »Učiteljskem domu« v Rogiški Slatini.

3. Za nove zadržnike znaša pristopnina do 1. julija 1924 Din 5, po tem roku pa se zviša na 25 Din.

4. Pozvati je vse zadržnike, ki so že plačali kak znesek na račun podpisane deleža, da poravnajo zaostali dolg — počenši s 1. junijem 1924 — v zaporednih mesečnih obrokih po 25 Din, ker se jih sicer črta kot zadržnike, vplačila pa zapadejo v prid rezervnemu fondu. Isto velja za zadržnike, ki še niso poravnali pristopnine ali vpslali pristopne izjave (1 zadržnik).

5. Od vseh do 1. januarja 1923 polno vplačanih deležev se izplačajo za minulo leto 5% obresti, toda le onim zadržnikom, ki zahtevajo izplačilo, v kateri namen se naj obrnejo pisмено na načelstvo (tov. Antona Gnusa, Dol pri Hrastrniku). Do 1. junija t. l. nevdignjene obresti se pripišejo rezervi.

—g Učiteljski zdraviliški dom v Rogiški Slatini, reg. zad. z omejeno zav. vabi na svoj izredni občni zbor, ki bo v soboto, dne 3. maja ob 15. uri v poslopju deške šole v Hrastrniku. — Dnevni red: 1. Sprememba pravil. 2. Slučajnosti. — Ako bi občni zbor ob določenih uri ne bil sklepčen, se vrši uro pozneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu zastopanih zadržnikov. — Dol, dne 8. aprila 1924. — Načelstvo.

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Na inicijativu tov. Ivo Vuge, nadučitelja v Komendi, je zbralo tamošnje učitelstvo v počestitev Ganglovega jubileja Din 110. (Ta vsota je bila izkazana že v zadnji številki). Darovali so: Dežman Pavla, Vodušek Josipina, Josip Špenko, Anton Flegar in Ivan Vuga po Din 20, Legiša Mira pa 10 Din. — Tovariši nadučitelji, posnemajte tovariša Vugo! — Učiteljski zbor v Dolu pri Ljubljani, in sicer: tov. Zupančič Bernarda Din 10; tov. Hočevar Vera Din 10; tov. nadučitelj Anton Turk Din 10. — Učiteljski zbor v Gornjemgradu, in sicer: tov. nadučitelj Josip Korban Din 10; tov. Justi Korban Din 10; tov. Marija Veninšek Din 10; tov. Milena Konečnik Din 10. — Učiteljski zbor I. mestne deklške osnovne šole pri Sv. Jakobu v Ljubljani Din 170, in sicer so darovale po Din 10 tovarišice: Bitenc M., Mah A., Borovsky J., Fajdiga M., Trampuž M., Cegnar Iv., Lunder Franja, Peče E., Blaganje M., Franke H., Likozar A., Piller Iv., Rojc E., Puc M., Umberger M., Šorli M., Bohinčeva A. — Tov. Josip Terpin, nadučitelj v Vodichah, obveznico 7% državnega posojila za Din 100. — Tov. Roza Pirkovič in tov. Ludovik Pirkovič iz Škocijana, Din 25, ker sta bila zadržana udeležiti se zborovanja v Mokronogu, da vsaj deloma zadostita stanovski dolžnosti. — Vrlo lepo! Ta stanovska zavednost bodi v spodbudo in posnemanje vsem tisti, ki se ogibajo stanovskih zborovanj. — Današnji izkaz: Din 365; zadnjič izkazanih: Din 14.132; skupaj z današnjim izkazom: Din 14.497. — V današnjem izkazu prednjačijo naše vrle kolegije. Vsa čast njim! — Časih se dobe ljudje, ki so drug za drugega! (Eng. Gangl: »Sfinga«). — Jakob Dimnik, blagajnik.

Poleg učnih knjig je izdala knjigarna v letu 1923. tudi osem knjig leposlovne in pedagoške vsebine, s katerimi je pomnožila leposlovno in pedagoško literaturo. Vse knjige je dala prej knjigarna pregledati strokovnjakom in šele po ugodni strokovnjaški oceni so se dale natisniti. Tako je izdala samo prvovrstna dela.

Ker se je papir in tisk zelo podražil, je smatrati cene knjig učiteljske založbe za jako nizke in to učne knjige in leposlovne knjige, posebno pa z ozirom na druge založbe. Prodaja knjig pa vkljub takim cenam ni dala pričakovanih rezultatov, pač pa so se poprodale knjige prejšnjih zalog.

Učiteljska knjigarna hoče tudi nadalje zalagati mladinske literature in — če ji bodo sredstva dopuščala — izdajati tudi druge knjige za narod in pedagoške knjige za šolo in učiteljstvo. Dvigniti se hoče na stopnjo prvovrstnih založništva.

Kooperacija Učiteljske zadruge in knjigarne z učiteljskimi organizacijami.

Poročilo pravi: Učiteljska zadruga in Učiteljska knjigarna sta ostali tudi v letu 1923. dosledni v politiki pomoči in vzdrževanja vseh učiteljskih organizacij in institucij in ta politika se hoče vzdržati še nadalje, da se na ta način čimbolj zainteresira učiteljstvo za zadrugo, posebno za knjigarno. Na ta način se hoče do speti do tega, da se vzajemno čimbolj zavzamemo za lastna podjetja in jih spravimo v čimboljši položaj, ker le na ta način lahko omogočimo še večjo akcijo na prosvetno kulturnem polju, si utrdimo gospodarske prilike našega stanu in naših ustanov.

Učiteljska zadruga je tudi kooperirala z učiteljskimi gospodarskimi podjetji »Natošević« v Novem Sadu, kjer je tiskala svoja izdanja in z društvom »Zavičaj« v Skoplju, ki ga je podpirala gmotno in z blagom. Tudi v nadalje hoče kooperirati z učiteljskimi organizacijami, jim gmotno pomagati in v obče dobro s tem pospešiti njih delo, da bo čim agilneje.

Zavarovanje.

Učiteljska zadruga je v letu 1923. delovala tudi na zavarovanju učiteljstva za življenje, šol in drugih zgradb, blaga in stanovanj proti požaru, in sicer kot generalni zastopnik društva Jugoslavija na podlagi pogodbe. V svojem listu »Učiteljska zadruga« je pisala mnogo o važnosti in potrebi zavarovanja za življenje, šolskih zgradb itd. Zadruga je vršila zavarovanje pod zelo ugodnimi pogoji, ki jih niso dale druge družbe. Uspeh je bil zelo dober. Zadruga je v letu 1923. zavarovala proti požaru zgradbe in stanovanja v višini 11.360.000 Din, za življenje pa v višini 273.000 Din, pri čemur je poleg lepe provizije imela tudi to korist, da je brezobrestno uporabljala daljši čas večje vsote denarja.

Ker daje Učiteljska zadruga poleg popusta tudi provizijo vsakemu učitelju,

ki izvrši na njen račun zavarovanje, pričakuje, da se bo zavarovanje še dvignilo in bo to donášalo našim gospodarskim podjetjem še več dobička. Zato je v interesu učiteljstva, da se za življenje in da šolske stavbe zavarujejo le potom lastnih gospodarskih podjetij.

Čisti dobiček v podporo prosvetnim, humanim in kulturnim ustanovam.

Poleg drugih podpor je za leto 1923. določila Učiteljska zadruga tudi od čiste ga dobička svoj delež tem ustanovam, in sicer: Poverjeništvu UJU v Beogradu 3000 Din, Izvršilnemu odboru UJU 2000 Din, Organizaciji učiteljic 300 Din, Društvu Rdečega Križa 1000 Din, Srpski književni zadrugi 1000 Din, beguncem iz Male Azije 50 Din, Dečjem sklonišču 158 Din, fondu učiteljske knjigarne 86.148.65 Din itd.

Sklep.

Prinašamo to poročilo o gibanju srbskega učiteljstva na stanovsko gospodarskem polju, ker smatramo za zelo važno nalogo medsebojnega spoznavanja, če hočemo priti kedaj do tesnejšega medsebojnega delovanja, ne samo medsebojnega, temveč tudi skupnega delovanja.

So pa prilike približno iste kakor pri nas, zato bo tudi marsikateri migljaj, ki je v poročilu, dobro služil našim članom. Srbsko učiteljstvo je s svojo veliko zavestnostjo do podpiranja lastnih gospodarskih stanovskih podjetij dvignilo ista v tem kratkem času na tako višino, da jim delajo čast. Iz vsega poročila je razvidno, koliko moči črpajo podjetja od direktnega gospodarskega stika učiteljstva z njimi.

Njih zglede naj bo v vzpodbudo vsemu, celokupnemu našemu članstvu — saj gre za dobro našega stanu. —k.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Članom učit. podružnice Fer. Saveza za Laški okraj. Pri zadnjem zborovanju 5. t. m. smo ustanovili učit. podružnico Fer. Saveza. Ker pa je prišla pri zborovanju ta točka žalibog zadnja na vrsto in so že nekateri tovariši in tovarišice odšli, je cela stvar izpadla mnogo bolj klaverno kakor sem pričakoval. Zmašil se je v naglici odbor in razšli smo se. — Nekateri pristopivši člani so plačali takoj pristopnino 14 Din in vzeli tudi članke izkaznice v izpolnitev. Prosil sem, da mi jih pošljejo čim prej — a do danes še nisem ničesar prejel. Drugi zopet so plačali pristopnino že lansko leto — pa niso vzeli izkaznic. Mogoče, da so tudi taki, ki niso poučeni o Fer. Savezu — pa bi pristopili. Da se razčisti ta kaos in bo sploh omogočeno poslovanje podružnice, prosim priglase tovariše in tovarišice sledeče: Oni, ki imajo že izkaznice, naj mi izpolnjene nemudoma pošljejo z vsoto 14 Din (če že niso plačali pristopnine). Drugi, ki so se prijavili, pa niso vzeli izkaznic, naj mi takoj sporoče, da jim te

pošljem in mi jih s pristopnino vred vrnejo v najkrajšem času. Tistim pa, ki žele pristopiti, sem s pojasnili vedno na razpolago! Prosim samo znancko za odgovor, ker se nismo določili podružnične članarine in nimamo sredstev. — Če moja prošnja pravočasno ne bo imela uspeha, se vpišemo preostali člani v kako drugo učiteljsko podružnico Fer. Saveza in naše podružnice, komaj oživljene, ne bo več. Anton B e g. Trbovlje-Vode.

Splošne vesti.

— Dekreti o prevedbi so zakasnili radi formalnih težkoč in malega števila osebja pri oddelku. Nima pa to nič skupnega z nakazilom plač 1. maja, ker se bo nakazilo izvršilo ne oziraje se na to, če ima učiteljstvo dekrete v rokah ali ne, in sicer tako, kakor bo odredil finančni minister, oziroma ministrski svet.

— Pritožba na Državni Svet. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok O. N. Br. 17.506 od 5. aprila 1924, da učiteljem in učiteljicam pri pritožbi na Državni Svet ni treba zahtevati formalnega dekreta o prevedbi s podpisom ministra prosvete, ker bo Državni Svet reševal pritožbe na podlagi dekreta, ki ga vsakdo prejme.

— 15% dodatek po čl. 31. službene pragmatike pripade učiteljstvu po končanem 30. službenem letu, ker tedaj doseže najvišjo stopnjo osnovne plače; v pokojnino pa se mu šteje ta dodatek s končnim 32. službenim letom, ker traja službena doba za učiteljstvo 32 let.

— Nakazilo potnih učiteljstvu. Prosvetni oddelek za Slovenijo je prejel kredite za potnino in prehrano veroučiteljev dušnih pastirjev, učiteljev na ekskurendnih šolah in učiteljic ženskih ročnih del, ki uče inven svojega bivališča, za čas od 1. januarja 1921 do 31. julija 1922. Da se pripadajoči zneski čimprej izplačajo, pozivljamo prizadete učne osebe, naj predložijo vsaj do 28. aprila 1924 sledeče podatke: 1. Ime, priimek, poklic in redno bivališče. 2. Ime šole izven rednega bivališča, na kateri so poučevali. 3. Število poti (tja in nazaj šteje za enkrat). 4. Razdalja od rednega bivališča do šole v smislu točke 2. 5. Ako je ta šola oddaljena nad 5 km: a) Ali so poučevali isti dan dopoludne ali popoldne; b) ali je učna oseba obojevala izven svojega bivališča. 6. Kakovost poti (strma, kamnita, ravna, gladka). 7. Ali je učna oseba že prejela kaj na račun potnine in obednine za navedeni čas. Veroučitelji dušnih pastirjev naj predložijo svoje prijave, potrjene po šolskem vodstvu, neposredno računovodstvu delegacije ministrstva financ, odseku za pokrajinsko upravo, oddelek II. (Ljubljana, Bleiweisova cesta 10). Ostale učne osebe pa po uradni poti na prosvetni oddelek za Slovenijo; šolska vodstva in okrajni šolski sveti naj potrdijo istinitost podatkov. Te prijave morajo predložiti vse v pošte prihajajoče učne osebe, ne glede na to, ali so že predložile kakšen izkaz za omenjeni čas. Na že predlo-

žene izkaze se prosvetni oddelek ne more ozirati, kakor tudi ne bo mogel iz državno proračunskih ozirov upoštevati pri sedanjih kreditih netočnih, ali po označenem roku vloženih prijav. Da se more točno ugotoviti tudi potrebščina na potninah in obednini za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924, naj prizadete učne osebe predložijo še posebne, od gornjih prijav ločene izkaze za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924 v istem roku po isti poti. Ta razglas naj uradi sprejmete učne osebe in podrejeni uradi sprejmete takoj na znanje; drugih obvestil ne razpošljem. — Šef prosvetnega oddelka za Slovenijo: Dr. St. Beuk s. r.

— Glavni seznam knjig knjigarne Učiteljske tiskarne je pravkar izšel in je bil razposlan šolskim vodstvom. Katalog ima to posebnost, da imajo knjige lastne založbe poleg naslova tudi kratko vsebino vsake knjige. Takega kataloga smo si želeli in smo ga priporočali v »Prosveti«, da ga naj izdajo vsa založništva. Posebno prikladen je ta katalog za knjižničarje. V uvodu čitamo v tem oziru sledeče: »Knjižničarje javnih knjižnic opozarjamo, da je seznam posebno primeren za izposojevalce knjig v knjižnicah, ker si na podlagi tega seznama lahko hitro izberejo knjigo, ki odgovarja njihovu okusu in ki bi jo radi čitali, kar jim omogoča pri knjigah naše založbe kratek opis vsebine dotične knjige. Knjižničarji naj dajo zato ta katalog na razpolago posetnikom in čitateljem svojih knjižnic in naj v slučaju potrebe zahtevajo še en izvod kataloga v ta namen, saj je v interesu dobre stvari same, da se naše čitajoče občinstvo v čimnajvejši meri seznani z njegovo vsebino.« — Katalogu je pridejan tudi cenik zbirke živali Tvorcnice učil in šolski potrebščin. Vsi tovariši in tovarišice, ki bi potrebovali katalog za lastno uporabo ali za naročila v knjižnicah, naj to sporoče Učiteljski tiskarni po dopisnici, ki jim ga določijo brezplačno. Javite hkrati knjižnice in trgovine v svojem kraju, katerim bi se poslal katalog in ki prodajajo šolske potrebščine v vašem kraju, da jim tvornica učil pošlje cenik ravnih, trikotov in drugih potrebščin, ki jih ima v zalogi. Trgovine je javiti Tvorcnici učil in šolskih potrebščin v Ljubljani.

— Drevesničarji! Na razpolago je še 4000—5000 lepih enoletnih jabolčnih in hruševih divjakov pri šolskem vodstvu v Velenju.

— UČITELJE - KNJIŽNICARJE IN ONE, KI SE ZANIMAJO ZA KNJIŽEVNOST opozarjamo, da je Učiteljska tiskarna razposlala te dni vsem šolskim vodstvom svoj najnovejši »KATALOG« vseh slovenskih knjig. Šolski voditelji naj dajo katalog na upogled tudi učiteljstvu in naj ga učiteljstvo tudi samo zahteva od voditeljev. Učitelje - knjižničarje narodnih knjižnic, katerim katalog pomotoma ni bil odposlan, opozarjamo, naj ga takoj zahtevajo po dopisnici za svojo knjižnico in jim ga tiskarna naknadno brezplačno pošlje. Tudi učitelji, ki si hočejo nakupiti knjig, ga dobe.

— AKO IMATE V SVOJEM KRAJU KNJIŽNICO, POGLEJTE, če je prejela najnovejši katalog knjig Učiteljske tiskarne. Ako ga ni prejela, sporočite po dopisnici, da se ji ga določijo. Sporočite natančne naslove vseh knjižnic v vašem kraju v to svrhol!

— Zasebni frančiškanski gimnaziji v Kamniku je odreklo ministrstvo prosvete pravico javnosti.

— Opozarjamo na nove knjige, ki so izšle v založbi Učiteljske tiskarne in so označene v oglašju z debelimi črkami.

— Svečana vzdava spominskih kamnov Sokola I. na Taboru v Ljubljani, ki bo v zvezi z velikimi prireditvami na binkoštno soboto, nedeljo in ponedeljek, se v podrobnosti pripravlja. Načrt svečanosti je izdelan in posamezni odseki slavnostnega odbora so zaposleni z delom za pripravo vseh točk programa. Slavnost se otvori s prireditvijo v opernem gledališču; na sporedu so telovadni nastopi, solospjevi prvih opernih moči, nagovor in uprizoritev tretjega dejanja opere »Gospodsvetski sen«. — Binkoštna nedelja bo društveni sokolski dan, namenjen skušnjam (dopoldne), javni telovadbi (popoldne) in se zaključuje s sliko »poklonitev društvu« in dobrotnikom in sokolska zaprisega. Zvečer na binkoštno nedeljo ljudska zabavna prireditev. Binkoštni ponedeljek je dan vzdave spominskih kamnov in dan gostov. Zjutraj bodo telovadne skušnje, ob polenajstih vzdava kamnov, pozdravi gostov, ob poldvanajstih spreved Sokolstva in naprednih kulturnih udruženj. Popoldne bo javna telovadba gostov, vojaštva, župe Ljubljana I. in Sokola I. Zaključek tvori dramsko

Janko Žirovnik o koncertu »Zveze slovenskih pevskih zborov«.

Janko Žirovnik, naš učiteljski senior, prvi nabiralec in harmonizator slov. nar. pesmi in dolgoletni pevovodja pevskega zbora lastnega imena, je komponistu Emilu Adamiču takoj po koncertu Zveze slov. pevskih zborov napisal daljše pismo o svojih vtisih, ki jih je na tem koncertu sprejel. Nekaj mest iz tega pisma, ki nam ga je g. Emil Adamič prečital, priobčujemo (saj nam g. Janko Žirovnik tega najbrž ne bo zameril), ker so izraz občutenja in misli mnogih ljubiteljev naše slovenske pesmi. Ne strinjamo se sicer brezpogojno z vsem, kar piše gosp. Janko Žirovnik; dosti pa je vendarle takega, (če je vse res, kar gosp. Žirovnik trdi), da se nam ne zdi napačno, ako damo temu »ljudskemu glasu« tudi javni izraz. G. Žirovnik tedaj piše g. Emilu Adamiču: *

Dragi prijatelj!

Pri nedeljskem koncertu smo videli in občudovali veliko pridnost in delo, a — uspeh je bil razmeroma mal. Ljudje so šli iz koncerta praznih src. Zakaj? Odgovor imaš v izjavljanju Tvojih dveh skladb, tiste: »Kregala se vdova...«, ki so jo peli pevci »Drave« s solisti in »Molitev pastirčkov«, ki jo je izvajala naša

»Glasbena Matica« h koncu. Kaj misliš, da je občinstvo aklamiralo Premrova (dasi je tudi zaslužil), ki se je moral štirikrat zahvaliti? Pesem, pesem je tako ugajala, kakor rahel dežek po večerni suši. Seveda je bilo tudi izvajanje hvalno. A hvalno je bilo tudi izvajanje »Glasbene Matice«. Toda pesem ni ugajala ne Tvoja, ne Lajovičeva. To so Gregorčičevi zimski dnevi! Tak dan solca in ledenih biserov nam v svoji krasoti imponira samo nekaj trenutkov, a ogrel nas nikdar ne bo. Zraven pa še Premr in Kimovec! Kakor sveže pivo, ki tako prekipava, da ga ne moreš niti točiti, a tako prekipava teorija, toliko je je preveč. Toda: siva vsa je teorija in mrzla. Gorkote manjka in poezije manjka! Premrov »Korotan« ne ugaja in Lajovičeva »Kiša« je komaj boljši. In Tvoj ženski zbor: »Dragemu so se oči skalile...« ni uspel, četudi si ga spremljal sam. —

Čemu Ti to pišem in Te spravljam v slabo voljo? Pravijo, da je to moderna glasba. Ta upor proti naravi je modern? Naj se gre solit taka moda, ki naravo postavlja na glavo! Kar je naravno, je zdravo, kar je zdravo, je lepo. Glasba mora v glavnem vplivati na srce, ne pa na razum. Teoretična glasba pa ne more vplivati na srce, ker ga sama nima, ker ni naravna. In ker ni naravna, ne more obveljati, ne more obstati.

To so moje misli in moji občutki. Pa nisem sam. Povem Ti jih zato, ker Te imam rad osebnost in kot skladatelja in ker sem prijatelj lepe glasbe, ki človeka res dviga. Občudujem veliko pridnost, množino teorije, akuravno izvajanje, a

ogreje me ne. Oprosti torej in brez zamere!

Srčno Te pozdravlja itd.

G. Žirovnik je utemeljeval tudi na ljubeznjivo-šaljiv način svojo averzijo nasproti moderni, »disonančni« glasbi ustmeno g. H., ki ga je ravnokar obiskal. Pripovedoval je, kako je kvartet, sestojč iz pevcev kakor n. pr. njega samega, Razingerja, Majerja in še nekega gospoda, prepeval nekoč pod steno blejskega gradu. Tam je baje zelo lep, dolgotrajen odmev. Razinger pa je imel navado, da je v sklepem akordu pesmi rad zavil v kako disonanco. To je storil tudi takrat. No lepi, sklepni akord pa je trajal daljše, čim Razingerjeva disonanca, ki jo je, kakor pravi g. Žirovnik, narava takoj izločila kot njej sovražno. Narava tedaj ne trpi disonanc, ako niso naravne. Naravne pa so takrat, kadar hoče narava z njimi doseči gotov efekt. Zakaj imamo n. pr. pelin? Zato, je rekel g. Žirovnik, da se nam — sladkor boljši zdi! Ako udariš brez izbire z roko po strunah klavirja, zveneče bodo najdalje le one strune, ki tvorijo naravne konsonance.

To so seveda sklepi in rezultati, katerim bi se dalo s pridom ugovarjati. Namen naš je, da pri naših čitateljih, ki so s priroštom narodom v stiku in so semtertam imeli priliko slišati njegovo sodbo o takozvani »moderni« glasbi, izgovemo bodisi resno, ali šaljivo anketo. Morda bi bila poučna za glasbenike, ki producirajo in reproducirajo, za pevce, pa tudi za one, ki jim je poslušanje le v zabavo in odlih.

* K zadnjemu našemu poročilu moramo pripomniti še to, da je bilo na koncertu petih največ pesmi od tovariša Emila Adamiča. Op. uredn.

Poleg učnih knjig je izdala knjigarna v letu 1923. tudi osem knjig leposlovne in pedagoške vsebine, s katerimi je pomnožila leposlovno in pedagoško literaturo. Vse knjige je dala prej knjigarna pregledati strokovnjakom in šele po ugodni strokovnjaški oceni so se dale natisniti. Tako je izdala samo prvovrstna dela.

Ker se je papir in tisk zelo podražil, je smatrati cene knjig učiteljske založbe za jako nizke in to učne knjige in leposlovne knjige, posebno pa z ozirom na druge založbe. Prodaja knjig pa vkljub takim cenam ni dala pričakovanih rezultatov, pač pa so se poprodale knjige prejšnjih zalog.

Učiteljska knjigarna hoče tudi nadalje zalagati mladinske literature in — če ji bodo sredstva dopuščala — izdajati tudi druge knjige za narod in pedagoške knjige za šolo in učiteljstvo. Dvigniti se hoče na stopnjo prvovrstnih založništva.

Kooperacija Učiteljske zadruge in knjigarne z učiteljskimi organizacijami.

Poročilo pravi: Učiteljska zadruga in Učiteljska knjigarna sta ostali tudi v letu 1923. dosledni v politiki pomoči in vzdrževanja vseh učiteljskih organizacij in institucij in ta politika se hoče vzdržati še nadalje, da se na ta način čimbolj zainteresira učiteljstvo za zadrugo, posebno za knjigarno. Na ta način se hoče dopesti do tega, da se vzajemno čimbolj zavzamemo za lastna podjetja in jih spravimo v čimboljši položaj, ker le na ta način lahko omogočimo še večjo akcijo na prosvetno kulturnem polju, si utrdimo gospodarske prilike našega stanu in naših ustanov.

Učiteljska zadruga je tudi kooperirala z učiteljskimi gospodarskimi podjetji »Natošević« v Novem Sadu, kjer je tiskala svoja izdavanja in z društvom »Zavičaj« v Skoplju, ki ga je podpirala gmotno in z blagom. Tudi v nadalje hoče kooperirati z učiteljskimi organizacijami, jim gmotno pomagati in v obče dobro s tem pospešiti njih delo, da bo čim agilnejše.

Zavarovanje.

Učiteljska zadruga je v letu 1923. delovala tudi na zavarovanju učiteljstva za življenje, šol in drugih zgradb, blaga in stanovanj proti požaru, in sicer kot generalni zastopnik društva Jugoslavija na podlagi pogodbe. V svojem listu »Učiteljska zadruga« je pisala mnogo o važnosti in potrebi zavarovanja za življenje, šolskih zgradb itd. Zadruga je vršila zavarovanje pod zelo ugodnimi pogoji, ki jih niso dale druge družbe. Uspeh je bil zelo dober. Zadruga je v letu 1923. zavarovala proti požaru zgradbe in stanovanja v višini 11.360.000 Din, za življenje pa v višini 273.000 Din, pri čemur je poleg lepe provizije imela tudi to korist, da je brezobrestno uporabljala daljši čas večje vsote denarja.

Ker daje Učiteljska zadruga poleg popusta tudi provizijo vsakemu učitelju,

ki izvrši na njen račun zavarovanje, pričakuje, da se bo zavarovanje še dvignilo in bo to donášalo našim gospodarskim podjetjem še več dobička. Zato je v interesu učiteljstva, da se za življenje in da šolske stavbe zavarujejo le potom lastnih gospodarskih podjetij.

Čisti dobiček v podporo prosvetnim, humanim in kulturnim ustanovam.

Poleg drugih podpor je za leto 1923. določila Učiteljska zadruga tudi od čiste ga dobička svoj delež tem ustanovam, in sicer: Poverjeništvu UJU v Beogradu 3000 Din, Izvršilnemu odboru UJU 2000 Din, Organizaciji učiteljic 300 Din, Društvu Rdečega Križa 1000 Din, Srpski književni zadrugi 1000 Din, beguncem iz Male Azije 50 Din, Dečjem sklonišču 158 Din, fondu učiteljske knjigarne 86.148.65 Din itd.

Sklep.

Prinašamo to poročilo o gibanju srbskega učiteljstva na stanovsko gospodarskem polju, ker smatramo za zelo važno nalogo medsebojnega spoznavanja, če hočemo priti kedaj do tesnejšega medsebojnega delovanja, ne samo medsebojnega, temveč tudi skupnega delovanja.

So pa prilike približno iste kakor pri nas, zato bo tudi marsikateri migljaj, ki je v poročilu, dobro služil našim članom. Srbsko učiteljstvo je s svojo veliko zavestnostjo do podpiranja lastnih gospodarskih stanovskih podjetij dvignilo ista v tem kratkem času na tako višino, da jim delajo čast. Iz vsega poročila je razvidno, koliko moči črpajo podjetja od direktnega gospodarskega stika učiteljstva z njimi.

Njih zglede naj bo v vzpodbudo vsemu, celokupnemu našemu članstvu — saj gre za dobro našega stanu. —k.

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Članom učit. podružnice Fer. Saveza za Laški okraj. Pri zadnjem zborovanju 5. t. m. smo ustanovili učit. podružnico Fer. Saveza. Ker pa je prišla pri zborovanju ta točka žalibog zadnja na vrsto in so že nekateri tovariši in tovarišice odšle, je cela stvar izpadla mnogo bolj klaverno kakor sem pričakoval. Zmašil se je v naglici odbor in razšli smo se. — Nekateri pristopivši člani so plačali takoj pristopnino 14 Din in vzeli tudi članke izkaznice v izpolnitev. Prosil sem, da mi jih pošljejo čim prej — a do danes se nisem ničesar prejel. Drugi zopet so plačali pristopnino že lansko leto — pa niso vzeli izkaznic. Mogoče, da so tudi taki, ki niso poučeni o Fer. Savezu — pa bi pristopili. Da se razčisti ta kaos in bo sploh omogočeno poslovanje podružnice, prosim priglase tovariše in tovarišice sledeče: Oni, ki imajo že izkaznice, naj mi izpolnjene nemudoma pošljejo z vsoto 14 Din (če že niso plačali pristopnine). Drugi, ki so se prijavili, pa niso vzeli izkaznic, naj mi takoj sporoče, da jim te

pošljem in mi jih s pristopnino vred vrnejo v najkrajšem času. Tistim pa, ki žele pristopiti, sem s pojasnili vedno na razpolago! Prosim samo znancko za odgovor, ker se nismo določili podružnične članarine in nimamo sredstev. — Če moja prošnja pravočasno ne bo imela uspeha, se vpišemo preostali člani v kako drugo učiteljsko podružnico Fer. Saveza in naše podružnice, komaj oživljene, ne bo več. Anton B e g. Trbovlje-Vode.

Splošne vesti.

— Dekreti o prevedbi so zakasnili radi formalnih težkoč in malega števila osebja pri oddelku. Nima pa to nič skupnega z nakazilom plač 1. maja, ker se bo nakazilo izvršilo ne oziroma se na to, če ima učiteljstvo dekrete v rokah ali ne, in sicer tako, kakor bo odredil finančni minister, oziroma ministrski svet.

— Pritožba na Državni Svet. Ministrstvo prosvete je izdalo odlok O. N. Br. 17.506 od 5. aprila 1924, da učiteljem in učiteljicam pri pritožbi na Državni Svet ni treba zahtevati formalnega dekreta o prevedbi s podpisom ministra prosvete, ker bo Državni Svet reševal pritožbe na podlagi dekreta, ki ga vsakdo prejme.

— 15% dodatek po čl. 31. službene pragmatike pripade učiteljstvu po končanem 30. službenem letu, ker tedaj doseže najvišjo stopnjo osnovne plače; v pokojnino pa se mu šteje ta dodatek s končnim 32. službenim letom, ker traja službena doba za učiteljstvo 32 let.

— Nakazilo potnih učiteljstvu. Prosvetni oddelek za Slovenijo je prejel kredite za potnino in prehrano veroučiteljev dušnih pastirjev, učiteljev na ekskurendnih šolah in učiteljic ženskih ročnih del, ki uče inven svojega bivališča, za čas od 1. januarja 1921 do 31. julija 1922. Da se pripadajoči zneski čimprej izplačajo, pozivljamo prizadete učne osebe, naj predložijo vsaj do 28. aprila 1924 sledeče podatke: 1. Ime, priimek, poklic in redno bivališče. 2. Ime šole izven rednega bivališča, na kateri so poučevali. 3. Število poti (tja in nazaj šteje za enkrat). 4. Razdalja od rednega bivališča do šole v smislu točke 2. 5. Ako je ta šola oddaljena nad 5 km: a) Ali so poučevali isti dan dopoludne ali popoldne; b) ali je učna oseba obojevala izven svojega bivališča. 6. Kakovost poti (strma, kamnita, ravna, gladka). 7. Ali je učna oseba že prejela kaj na račun potnine in obednine za navedeni čas. Veroučitelji dušnih pastirjev naj predložijo svoje prijave, potrjene po šolskem vodstvu, neposredno računovodstvu delegacije ministrstva financ, odseku za pokrajinsko upravo, oddelek II. (Ljubljana, Bleiweisova cesta 10). Ostale učne osebe pa po uradni poti na prosvetni oddelek za Slovenijo; šolska vodstva in okrajni šolski sveti naj potrdijo istinitost podatkov. Te prijave morajo predložiti vse v pošte prihajajoče učne osebe, ne glede na to, ali so že predložile kakšen izkaz za omenjeni čas. Na že predlo-

žene izkaze se prosvetni oddelek ne more ozirati, kakor tudi ne bo mogel iz državno proračunskih ozirov upoštevati pri sedanjih kreditih netočnih, ali po označenem roku vloženih prijav. Da se more točno ugotoviti tudi potrebščina na potninah in obednini za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924, naj prizadete učne osebe predložijo še posebne, od gornjih prijav ločene izkaze za čas od 1. julija 1923 do 31. marca 1924 v istem roku po isti poti. Ta razglas naj uradi sprejmete učne osebe in podrejeni uradi sprejmete takoj na znanje; drugih obvestil ne razpošljem. — Šef prosvetnega oddelka za Slovenijo: Dr. St. Beuk s. r.

— Glavni seznam knjig knjigarne Učiteljske tiskarne je pravkar izšel in je bil razposlan šolskim vodstvom. Katalog ima to posebnost, da imajo knjige lastne založbe poleg naslova tudi kratko vsebino vsake knjige. Takega kataloga smo si želeli in smo ga priporočali v »Prosveti«, da ga naj izdajo vsa založništva. Posebno prikladen je ta katalog za knjižničarje. V uvodu čitamo v tem oziru sledeče: »Knjižničarje javnih knjižnic opozarjamo, da je seznam posebno primeren za izposojevalce knjig v knjižnicah, ker si na podlagi tega seznama lahko hitro izberejo knjigo, ki odgovarja njihovu okusu in ki bi jo radi čitali, kar jim omogoča pri knjigah naše založbe kratek opis vsebine dotične knjige. Knjižničarji naj dajo zato ta katalog na razpolago posetnikom in čitateljem svojih knjižnic in naj v slučaju potrebe zahtevajo še en izvod kataloga v ta namen, saj je v interesu dobre stvari same, da se naše čitajoče občinstvo v čimnajvejši meri seznani z njegovo vsebino.« — Katalogu je pridejan tudi cenik zbirke živali Tvorcnice učil in šolski potrebščin. Vsi tovariši in tovarišice, ki bi potrebovali katalog za lastno uporabo ali za naročila v knjižnicah, naj to sporoče Učiteljski tiskarni po dopisnici, ki jim ga določijo brezplačno. Javite hkrati knjižnice in trgovine v svojem kraju, katerim bi se poslal katalog in ki prodajajo šolske potrebščine v vašem kraju, da jim tvornica učil pošlje cenik ravnih, trikotov in drugih potrebščin, ki jih ima v zalogi. Trgovine je javiti Tvorcnici učil in šolskih potrebščin v Ljubljani.

— Drevesničarji! Na razpolago je še 4000—5000 lepih enoletnih jabolčnih in hruševih divjakov pri šolskem vodstvu v Velenju.

— UČITELJE - KNJIŽNICARJE IN ONE, KI SE ZANIMAJO ZA KNJIŽEVNOST opozarjamo, da je Učiteljska tiskarna razposlala te dni vsem šolskim vodstvom svoj najnovejši »KATALOG« vseh slovenskih knjig. Šolski voditelji naj dajo katalog na upogled tudi učiteljstvu in naj ga učiteljstvo tudi samo zahteva od voditeljev. Učitelje - knjižničarje narodnih knjižnic, katerim katalog pomotoma ni bil odposlan, opozarjamo, naj ga takoj zahtevajo po dopisnici za svojo knjižnico in jim ga tiskarna naknadno brezplačno pošlje. Tudi učitelji, ki si hočejo nakupiti knjig, ga dobe.

— AKO IMATE V SVOJEM KRAJU KNJIŽNICO, POGLEJTE, če je prejela najnovejši katalog knjig Učiteljske tiskarne. Ako ga ni prejela, sporočite po dopisnici, da se ji ga določijo. Sporočite natančne naslove vseh knjižnic v vašem kraju v to svrhol!

— Zasebni frančiškanski gimnaziji v Kamniku je odreklo ministrstvo prosvete pravico javnosti.

— Opozarjamo na nove knjige, ki so izšle v založbi Učiteljske tiskarne in so označene v oglašju z debelimi črkami.

— Svečana vzdava spominskih kamnov Sokola I. na Taboru v Ljubljani, ki bo v zvezi z velikimi prireditvami na binkoštno soboto, nedeljo in ponedeljek, se v podrobnostih pripravlja. Načrt svečanosti je izdelan in posamezni odseki slavnostnega odbora so zaposleni z delom za pripravo vseh točk programa. Slavnost se otvori s prireditvijo v opernem gledališču; na sporedu so telovadni nastopi, solospjevi prvih opernih moči, nagovor in uprizoritev tretjega dejanja opere »Gospodsvetski sen«. — Binkoštna nedelja bo društveni sokolski dan, namenjen skušnjam (dopoldne), javni telovadbi (popoldne) in se zaključuje s sliko »poklonitev društvu« in dobrotnikom in sokolska zaprisega. Zvečer na binkoštno nedeljo ljudska zabavna prireditev. Binkoštni ponedeljek je dan vzdave spominskih kamnov in dan gostov. Zjutraj bodo telovadne skušnje, ob polenajstih vzdava kamnov, pozdravi gostov, ob poldvanajstih spreved Sokolstva in naprednih kulturnih udruženj. Popoldne bo javna telovadba gostov, vojaštva, župe Ljubljana I. in Sokola I. Zaključek tvori dramsko

Janko Žirovnik o koncertu „Zveze slovenskih pevskih zborov“.

Janko Žirovnik, naš učiteljski senior, prvi nabiralec in harmonizator slov. nar. pesmi in dolgoletni pevovodja pevskega zbora lastnega imena, je komponistu Emilu Adamiču takoj po koncertu Zveze slov. pevskih zborov napisal daljše pismo o svojih vtisih, ki jih je na tem koncertu sprejel. Nekaj mest iz tega pisma, ki nam ga je g. Emil Adamič prečital, priobčujemo (saj nam g. Janko Žirovnik tega najbrž ne bo zameril), ker so izraz občutenja in misli mnogih ljubiteljev naše slovenske pesmi. Ne strinjamo se sicer brezpogojno z vsem, kar piše gosp. Janko Žirovnik; dosti pa je vendarle takega, (če je vse res, kar gosp. Žirovnik trdi), da se nam ne zdi napačno, ako damo temu »ljudskemu glasu« tudi javni izraz. G. Žirovnik tedaj piše g. Emilu Adamiču: *

Dragi prijatelj!

Pri nedeljskem koncertu smo videli in občudovali veliko pridnost in delo, a — uspeh je bil razmeroma mal. Ljudje so šli iz koncerta praznih src. Zakaj? Odgovor imaš v izjavljanju Tvojih dveh skladb, tiste: »Kregala se vdova...«, ki so jo peli pevci »Drave« s solisti in »Molitev pastirčkov«, ki jo je izvajala naša

»Glasbena Matica« h koncu. Kaj misliš, da je občinstvo aklamiralo Premrova (dasi je tudi zaslužil), ki se je moral štirikrat zahvaliti? Pesem, pesem je tako ugajala, kakor rahel dežek po večerni suši. Seveda je bilo tudi izvajanje hvalno. A hvalno je bilo tudi izvajanje »Glasbene Matice«. Toda pesem ni ugajala ne Tvoja, ne Lajovičeva. To so Gregorčičevi zimski dnevi! Tak dan solca in ledenih biserov nam v svoji krasoti imponira samo nekaj trenutkov, a ogrel nas nikdar ne bo. Zraven pa še Premr in Kimovec! Kakor sveže pivo, ki tako prekipava, da ga ne moreš niti točiti, a tako prekipava teorija, toliko je je preveč. Toda: siva vsa je teorija in mrzla. Gorkote manjka in poezije manjka! Premrlov »Korotan« ne ugaja in Lajovičeva »Kiša« je komaj boljši. In Tvoj ženski zbor: »Dragemu so se oči skalile...« ni uspel, četudi si ga spremljal sam. —

Čemu Ti to pišem in Te spravljam v slabo voljo? Pravijo, da je to moderna glasba. Ta upor proti naravi je modern? Naj se gre solit taka moda, ki naravo postavlja na glavo! Kar je naravno, je zdravo, kar je zdravo, je lepo. Glasba mora v glavnem vplivati na srce, ne pa na razum. Teoretična glasba pa ne more vplivati na srce, ker ga sama nima, ker ni naravna. In ker ni naravna, ne more obveljati, ne more obstati.

To so moje misli in moji občutki. Pa nisem sam. Povem Ti jih zato, ker Te imam rad osebnost in kot skladatelja in ker sem prijatelj lepe glasbe, ki človeka res dviga. Občudujem veliko pridnost, množino teorije, akuravno izvajanje, a

ogreje me ne. Oprosti torej in brez zamere!

Srčno Te pozdravlja itd.

G. Žirovnik je utemeljeval tudi na ljubeznjivo-šaljiv način svojo averzijo nasproti moderni, »disonančni« glasbi ustmeno g. H., ki ga je ravnokar obiskal. Pripovedoval je, kako je kvartet, sestojč iz pevcev kakor n. pr. njega samega, Razingerja, Majerja in še nekega gospoda, prepeval nekoč pod steno blejskega gradu. Tam je baje zelo lep, dolgotrajen odmev. Razinger pa je imel navado, da je v sklepem akordu pesmi rad zavlil v kako disonanco. To je storil tudi takrat. No lepi, sklepni akord pa je trajal daljše, čim Razingerjeva disonanca, ki jo je, kakor pravi g. Žirovnik, narava takoj izločila kot njej sovražno. Narava tedaj ne trpi disonanc, ako niso naravne. Naravne pa so takrat, kadar hoče narava z njimi doseči gotov efekt. Zakaj imamo n. pr. pelin? Zato, je rekel g. Žirovnik, da se nam — sladkor boljši zdi! Ako udariš brez izbire z roko po strunah klavirja, zveneče bodo najdalje le one strune, ki tvorijo naravne konsonance.

To so seveda sklepi in rezultati, katerim bi se dalo s pridom ugovarjati. Namen naš je, da pri naših čitateljih, ki so s priroštom narodom v stiku in so semtertam imeli priliko slišati njegovo sodbo o takozvani »moderni« glasbi, izgovemo bodisi resno, ali šaljivo anketo. Morda bi bila poučna za glasbenike, ki producirajo in reproducirajo, za pevce, pa tudi za one, ki jim je poslušanje le v zabavo in odlih.

* K zadnjemu našemu poročilu moramo pripomniti še to, da je bilo na koncertu petih največ pesmi od tovariša Emila Adamiča. Op. uredn.